יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 8 זייטען — פרייז 15 גראשען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 178 | לאדז, דינסטאג, י"ט מנחם אב תרצ"ד | צוועלפטער יאהרגאנג | Łódź, Wtorek, 31 lipca 1934 r. | № 178

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adrse Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

ענגלאנד גרייט אריינצולאזן יוד. פליטים

ל א נ ד א ן, 30 (ספ. טעל.)

לארד עדען האט אין דער דעפוטאטען-קאמער ערקלערט, אז די רעגירונג פון גרויס-בריטאניען איז גענויגט צו בעטראכטען אין ליבעראלסטען גייסט די פראגע וועגען בעזעצען די יודישע פליטים אין ענגלאנד מיט דער בעווארעניש אויף געוויסע בעגרעניצונגען, לויט ווי עס פערלאנגען דאס די ווירטשאפטליכע בעדינגונגען פון לאנד.

רודאלף העס — וויצע-קאנצלער פון דייטשלאנד

ב ע ר ל י ן, 30 (יט"א טעלעגראפיש).

אלס וויצע-קאנצלער איז בעשטימט געווארען אויפ'ן ארט פון פאן פאפען, רודאלף העס, היטלערס שטעלפערטרעטער אין דער נאציאנאל סאציאליסטישער פארטיי.

יוליוס שטרייכער'ס רעדע אין צאפאט

אויף א קאנפערענץ פון היטלערישע שול-פעראיינען

ד א נ צ י ג, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

אין צאפאט איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון פארטיי-פונקציאנארען ביי די נאצישע שול-פעראיינען.

מיט א גרויסע רעדע איז ארויסגעטרעטן יוליוס שטרייכער, וועלכער האט גערעדט דריי שעה. וואס שטרייכער האט געזאגט, קאן מען דערווייל נישט וויסען, ווייל די צייטונגען מוזען רעזיגנירען פון דרוקן בעריכטן וועגן דער דאזיגער היטלערישער קאנפערענץ.

אויסשרייבען נייע סיים-וואהלען און ליקווידירען דעם איזאלאציע-לאגער אין קארטוז-בערעזע

סענסאציאנעלע קלאנגען וועגען דעם אין די פאליטישע קרייזען

וו א ר ש ע, 30. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין שייכות מיט דער אנגעקינדיגטער רעדע פון פרעמיער קאזלאווסקי, האט דער „וויעטשור ווארשאווסקי" בעכטען פערצייכענט סענסאציאנעלע קלאנגען, אז פרעמיער קאזלאווסקי וועט זיך נישט בעגרעניצען מיט'ן אדרעסירען בלויז לויפענדע פראגען, נאר ער וועט וואהרשיינליך אויך בעריהרען די ווייטערדיגע פלענער פון דער רעגירונג. די דאזיגע פלענער וועלען אין דער ערשטער רייה זיין בונגע נייע וואהלען צו די געזעצגעבערישע קערפערשאפטען.

עס געהען שטארק אן די קלאנגען וועגען צוזאמענרופען אויף סעפטעמבער אן אויסערגעוועהנליכע סיים-סעסיע בכדי אנצונעהמען א נייע קאנסטיטוציע.

ביז איצט אי' אנגענומען, אז די נארמאלע בודזשעט-סעסיע וועט גערופען אויף ענדע אקטאבער און דער סיים קומט זיך צונויף ערשט אין אנהויב דעצעמבער. אויב אבער די סיים-סעסיע זאל צונויפגערופען ווערען אויף אזא פריהען טערמין — איז מען זיך משער אין געוויסע פאליטישע קרייזען — אז עס האלט פאר'ן פונאנדערלאזען דעם סיים און סענאט, וואס זייער קאדענץ ענדיגט זיך אין הערבסט 1935 און מען זאל טאקע אויסשרייבען נייע וואהלען.

זעהר סענסאציאנעל איז דאסגלייכען דער קלאנג, וואס עס פארשפרייטען געוויסע פאליטישע ספערען, בעמליך, אז דער איזאלאציע-לאגער אין קארטוז-בערעזע זאל ליקווידירט ווערען.

בעמערקונג פון רעדאקציע: מיר בעצייכענען דאס אלס קלאנגען, וואס זענען פון די מאסגעבענדע פאקטארען נאך נישט בעשטעטיגט געווארען. אפשר וועט די מיטוואכדיגע רעדע פון פרעמיער אונז לאזען עפעס הערען וועגען דעם.

מיטן אעראפלאן פון ווארשא קיין מאסקווע, קאנסטאנטינאפאל און ירושלים

וו א ר ש ע, 30. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) בקרוב וועלען בענייט ווערען די געשפרעכען וועגען עפענען א לופט-קאמוניקאציע ווארשא — מאסקווע דורך מינסק.

עס וועלען אויך בענייט ווערען די אונטערהאנדלונגען וועגען א לופט-ליניע ווארשא—לעמבערג—בוקארעשט קיין קאנסטאנטינאפאל און קיין פאלעסטינא.

נאפט-קוואלן אין וולאצלאווען און אין פאמאזשע

וו א ר ש א, 30 (ספ. טעל.)

דער מלוכהשער געאלאגישער אינסטיטוט האט לעצטענס אדורכגעפיהרט א גאנצע רייה פארשונגען אויף פאמאזשע און קוריאוו און געמאכט די סענסאציאנעלע ענטדעקונג, אז הינטער וולאצלאוועק און אין קצינע אין פאמערן זענען פערהאן קאנאלען מיט נאפט-ראפע.

שושניג — נייער עסטרייכישער קאנצלער

וו י ע ן, 30 (ספ. טעל.)

ביינאכט איז פערעפענטליכט געווארען פאלגענדער קאמוניקאט:

דער פרעזידענט מיקלאס האט היינט נאמינירט אלס קאנצלער דעם ביזאיצטיגען בילדונגס-מיניסטער שושניג און האט בעשטעטיגט די מיטגלידער פון דער נייער רעגירונג, לויט דער ליסטע וואס איז איהם פארגעשטעלט געווארען דורכ'ן דעסיגנירטען קאנצלער.

אין דער נייער עסטרייכישער רעגירונג זענען אריין:

קאנצלער — ד"ר שושניג, וועלכער וועט גלייכצייטיג איבערנעמען דעם פארטפעל פון מיניסטעריום פאר שוץ פון לאנד, דאס בילדונגס-מיניסטעריום און דאס מיניסטעריום פון יוסטיץ;

וויצע-קאנצלער — ערנעסט רידיגער שטארהעמבערג, וועלכער וועט גלייכצייטיג אנפיהרען מיט די ענינים פון עפענטליכער זיכערהייט.

אויסערן-מיניסטער עגאן בערגער.

מיניסטער פעי וועט א חוץ זיינע ביזאיצטיגע פונקציעס איבערנעמען דעם אמט פון גענעראל-קאמיסאר פאר אינערליכע ענינים.

פינאנץ-מיניסטער — ד"ר בורעש;

האנדעלס-מיניסטער — שטאקינגער;

מיניסטער פאר געזעלשאפטליכער אויפזיכט — נוישטעטער-שטירמער;

דער פארטפעל פון אגראר-מיניסטער איז נאך פריי.

דער נייער בונדעס-קאנצלער האט בעשטימט פאר זיין פערטרעטער פאר די אנגעלעגענהייטען פון שוץ פון לאנד דעם ביז-איצטיגען שטאאט-סעקרעטאר גענעראל ווילהעלם צעהנער; אלס פערטרעטער אין בילדונגס-מיניסטעריום — דעם שעף פון דער סעקציע ד"ר פערטנער, אלס פערטרעטער אין יוסטיץ-מיניסטעריום דעם ביזאיצטיגן שטאאטס-סעקרעטאר קארל קארווינסקי.

אלס שטאאטס-סעקרעטאר פאר סאציאל-פאליטישע ענינים ביים מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכע אויפזיכט וועט בעשטימט ווערען א קאנדידאט פון די ארבייטער-רייהען.

אין דער איבערגאנגס צייט וועט אנפיהרען מיטן יוסטיץ מיניסטעריום דער מיג. בערגער און דעם שטאט סעקרעטאר קארווינסקי ווערט איבערגעוויזען די ווייטערדיגע אנפיהרונג מיט די ענינים פון עפענטליכער זיכערהייט. דעם שטאאטס סעקרעטאר טאושיך ווערט צייטווייליג איבערגעגעבען דער אמט פון לייטען מיט די אויסערן ענינים.

ווער איז דער נייער קאנצלער?

וו י ע ן, 30 (ספ. טעל.)

דער נייער עסטרייכישער קאנצלער איז אלט 37 יאהר. בעתן וועלט קריג האט ער געקעמפט אויפן איטאליענישען פראנט. אין 1927 איז ער אויסגעוועהלט געווארען אין נאציאנאל ראט, אין 1932 איז ער אריינגעטרעטען אין דאלפוסעס רעגירונג. שושניג געהערט צו די נאהנטסטע פריינד פון ערמארדעטען קאנצלער און איז א תלמיד פון גלח זייפעל.

וו י ע ן, 30 (ספ. טעל.)

ארומרעדענדיג די קאנסטיטואירונג פון דער נייער רעגירונג, שטרייכט אונטער די ווינער פרעסע, אז קאנצלער שושניג וועט רעגירען אין גייסט פון די אנווייזונגען פון קאנצלער דאלפוס. דאסזעלבע איז אויך נוגע דער אויסערן-פאליטיק.

„רייכספאסט" פיהרט אויס, אז שושניג'ס קאבינעט איז אנ'ענטפער אויפ'ן אדרעס פון די מערדער און גלייכצייטיג א מאניפעסטאציע פאר דער גאנצער וועלט, אז עסטרייך וועט בלייבען דיזעלבע, ווי ביי דער הערשאפט פון דאלפוס'ען. „שטונדע" שטרייכט אונטער, אז אין דער נייער רעגירונג האט זיך פערגרעסערט דער איינפלוס פון היימווער.

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און מסרעראזי-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

אוירען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזעק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט

DR. H. LUBICZ

DED.

141-32

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 טויגנ און פון 5—9 אוונט

זונטאג פון 10—1 מיטאג.

עלעקטראגאלוויזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

פאר גאלד,

ביזשוטעריע

און לאמבארד-סוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז היינט, דעם 31.7.34, 5 א זייגער נ"מ קומט פאר אין צענטר. קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15, סעקציע גאס-טראנזאמיע - אינהאבער, ווי: צוקערגיעס, הערבאטשארניעס, קאוויארניעס און מלע-טשארניעס

א בעריכט-פערזאמלונג

פון די דעלעגאטן וועגן די האנדעלס-שעה'ן.

קומט פינקטליך און מאסענווייז אין אייערע אייגענע אינטערעסען.

מיט אכטונג די פערוואלטונג

אכטונג, דאמען-שניידער-כאלופניקעס!

היינט, פינקטליך 4 נאכמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל א גרויסע

פאר-פערזאמלונג

וואו ס'וועט בעהאנדעלט ווערען

אונזער שטעלונג צום ווינטער-סעזאן

צו וועלכער מיר פאדערן אייך אויף פינקטליך צו קומען.

די פערוואלטונג

פון דאמען-שניידער-כאלופניקעס-פעראיין אין לאדז, פאמארסקא 53.

שייטלען

מיט פאריזער שריגדן און פערטיגע שייטל-ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט

ביי קערש.

סקווערא 15

Dr. J. NEUMAN

כירורג און גינעקאלאג

(פרויען-ארצט)

נעהמט אן פון 3 ביז 4.30 נאכמיטאג און פון 7.30 ביז 8.30 אוונט.

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

Dr. med. **H. GUTSTADT**

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

Zachodnia 62 (Śródmiejska 14)

tel. 129-52.

נעמט אן פון 11—1 און פון 5—7 נאכמ.

פולער טעקסט פון אורטייל פון אפעלאציאנס-געריכט אין סטאווסקי-פראצעס

ירושלים, (יט"א) דער פולער טעקסט פון אורטייל אין סטאווסקי-פראצעס, וואָס איז פאַרגעלעזען געוואָרען דורכן פאָרזיצער פון העכסטען געריכט, דורך דעם שטעלפערטרעטער פון פאָרזיצער און דורך דעם ריכטער, די-פרייסעס לויטעט ווי פאָלגענד:

דער פאָרזיצער פון העכסטען געריכט סער מייקעל מעקדאָנעל האָט ערקלערט: דאָס איז אַנ'-אפעלאציע בעגען דעם טויט-אורטייל, וואָס איז ארויסגעטראָגען געוואָרען דורכן קרייז-געריכט אויף אברהם סטאַווסקי. דער בעשולדיגטער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען צוזאמען מיט 2 אנדערע פערזאָנען, אבא אחי-מאיר און צבי ראָזענבלאט. דער ערשטער איז נישט דערמאָנט געוואָרען אין אורטייל, ווייל ער האָט זיך בעוויזען צו פערטיידיגען, דער צווייטער איז פריינעשפראָכען געוואָרען.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז דער אפעלירענדער איז אַנ'אויסלענדער, זיין פּאַס וואָס איז ארויסגעגעבען געוואָרען דורך דער פוילישער רעגירונג איז פאַרגעשטעלט געוואָרען דעם געריכט. דער איצטיגער אפעלאציאָנס-טריבונאל האָט זיך דעריבער קאָנסטיטואירט אין הסכם מיטן לעצטען טייל פון דער סעקציע 3 פון דער געריכטס-פראָצעדור פון יאָהר 1924 (נומ. 21 פון 1924).

אין דעם אורטייל פון דער מעהרהייט פון קרייז-געריכט, מיט וועלכען איין ריכטער האָט זיך ערקלערט אלס נישט איינשטימיג, ווערט געזאָגט:

„די מעהרהייט פון געריכט געפינט אויך, אז ביינאכט פון 16-טען אויף דעם 17-טען יוני 1933 האָט דער בעשולדיגטער אברהם סטאַווסקי, האָבענדיג בדעה צו הרג'ענען, זיך בעטייליגט אין דעם מאָרד מיט פרעמידיטאציע איבער דר. חיים ארלאזאראָוו, דורך נאָכפאָלגען איהם, ווארטען אויף איהם, אָפּשטעלען איהם און ווענדען אויף איהם דאָס ליכט פון עלעקטרישען לאמפּעל און זייענדיג גאָהענט ביים אויספיהרען דאָס פערברעך, וואָס איז פאָראויסגעזעהען אין דעם ארטיקעל 170 פון שטראָף-קאָדעקס אין דער סעקציע 3, פאראגראפען ב. און צ. פון דער נאָוועלע צום קרימינאל-קאָדעקס (נומער 2) 1927.

בנוגע דעם בעשולדיגטען צבי ראָזענבלאט האָט דאָס געריכט נישט געפינען קיין אנדער בעווייז-מאטעריאל, וואָס ווערט געפאָדערט דורך דער סעקציע 5 פון דער נאָוועלע צום געזעץ וועגען געריכטס-בעווייזען פון יאָהר 1924, וואָס זאָל בעקרעפטיגען דאָס דערקענען איהם דורך פרוי ארלאָזאראָוו. דער בעשולדיגטער צבי ראָזענבלאט איז דעריבער בעפרייט געוואָרען פון דער בעשולדיגונג.

עס איז שטארק בעדויערנסווערט, אז דאָס קרייז-געריכט האָט אין אזא קאָמפּליצירטען און לאנגדויערענדען פראָצעס נישט אויסגערעכענט מעהר דעטאלירטע פאקטישע בעווייזען, ווי עס זענען אויסגעדריקט אין דעם אורטייל. עס איז קלאָהר פון אורטייל, אז דאָס געריכט האָט בנוגע סטאַווסקי און ראָזענבלאט – אָנגענומען אלס גלויבענסווירדיג דאָס גבית-עדות פון פרוי ארלאָזאָראָוו, וועלכע האָט זיי דערקענט. בעת אָבער בנוגע דעם לעצטען האָט דאָס געריכט נישט געפינען קיין אנדערען בעווייז-מאטעריאל וואָס זאָל בעקרעפטיגען די אידענטיפיצירונג דורך פרוי ארלאָזאראָוו.

פרוי ארלאזאראָווס גבית-עדות וועגען דערקענען די בעשולדיגטע איז דאָ פאר אונז קווע-סטיאָנירט געוואָרען מיט'ן מאָטיוו, אז פאר דער אידענטיפיצירונגס-סצענע האָט מען איהר געוויזען א פאָטאָגראפיע פון סטאַווסקי'ן. די פאָטאָגראפיע איז בעוויזען געוואָרען דער פרוי ארלאָזאראָוו אין דעם מאָמענט, ווען דער איינציגער שפּור בנוגע סטאַווסקי'ן, וועלכע די פאָליציי האָט געהאָט אין איהר בעזיץ איז געווען די מיטטיילונג פון א בעאמטען פון אימיגראציע-אמט, אז א פערזאָן מיט דעם נאָמען איז ענהליך לויטן אויסזעהען צו דער שילדערונג פון דעם געזוכטען פערזאָן, וואָס איז פעדשפרייט געוואָרען דורך דער פאָליציי אויפ'ן סמך פון די ערקלערונגען פון פרוי ארלאָזאראָוו.

עס איז קלאָר פון די אורטיילען פון העכסטען געריכט אין פראָצעס פון העסלעם (1925, 1, צ.א.ר. פאזיציע 60) און פון פראָצעס פון הייבדס (1932, 147 ל.ס.ר. פאזיציע 502) אז בכלל-זמן דער פער-דעכטיגער איז נישט ארעסטירט און נישט בעגאנגען געוואָרען קיין אונפּינקטליכקייט דורך בעווייזען די פאָטאָגראפיע דער פרוי ארלאזאראוו.

די אידענטיפיצירונג-סצענע ווערט ווייטער אנ-געגריפען דערפאר, וואָס צוליב דער פיזישער אפּ-שוואכונג, וואָס איז גאנץ נאטירליך אין צוזאמענהאנג מיט די ליידען פון פרוי ארלאזאראוו בעת דער אידענ-טיפיצירונג-סצענע, וואָס איז פאָרגעקומען נישט לאנג נאָך דער טראגעדיע, איז זי אונטערגעהאלטען געוואָרען אונטער'ן איינפלוס פון דעם פאָליציי-אָפּי-ציר סטעפאַרד.

דאָס פרעזענטירען סטאַווסקין אין דער אידענ-טיפיצירונג-סצענע א נישט-ראזירטען, אָהן א קראגען און אָהן א ראָק, קען נישט, לויט מיין מיינונג, דינען אלס געגען-ארגומענט, ווען מען ווייס, אז אויף דער פאָטאָגראפיע, וואָס איז פריהער בע-וויזען געוואָרען דער פרוי ארלאזאראוו, איז ער געווען ראזירט, ער איז געווען אנגעטאָן אין א ראָק, קראַ-גען מיט א שלייף.

בעציהענדיג זיך מיט דעם פולען רעספּעקט צו דעם בעזונדערען שטאנדפונקט, וואָס איז גע-קומען צום אויסדרוק אין דעם וואָטום סעפּעראַטום צום אורטייל פון קרייז-געריכט, וויל איך בעטאָנען, אז די טעאָריע, דאָס דער אנגריף אויף דעם דער-הרג'עטען איז פאָראויסגעזעהען געוואָרען דורך אונפּאַר-טייאישע אבזיכטען לגבי זיין פרוי, איז לויט מיין מיינונג א היפּאָטעזע, וואָס שטיצט זיך אויף די שוואכסטע יסודות, וועלכע עמען קען זיך גאָר פאָרשטעלען. ראזוממירענדיג, זעה איך נישט קיין שום גרונד, פאַרוואָס עס זאָל קריטיקירט ווערען דער אויספיהר פון קרייז-געריכט וואָס האָט אנגענומען פרוי ארלאָ-זאראָוו'ס גבית עדות און, ווען דער דאזיגער פראָ-צעס וואָלט פאָרגעקומען אין ענגלאנד אָדער אין גרעסטען טייל פון די בריטישע קאָלאָניעס, וואָלט די אפּעלאציע נישט בעריקזיכטיגט געוואָרען און דער אורטייל וואָלט געבליבען אין קראַפט. אָבער די געזעצגעבונג פון ארץ-ישראל זעהט פאָר אין דער סעקציע 5 פון דער נאָוועלע צו דער געריכטס-פראָצעדור פון יאָהר 1924, אז אין א קרימינעלען פּראָצעס קען נישט ארויסגעטראָגען ווערען קיין אורטייל אויפ'ן סמך פון גבית-עדות פון איין איינ-ציגען עדות, סיידען, דער בעשולדיגטער אליין איז זיך מודה אין דעם ועלבען אָרט, אז די ערקלערו-נגען פון דעם איינציגען עדות ווערען בעקרעפטיגט דורך אנדערע בעווייז-מאטעריאלען, וועלכע זענען לויט דער מיינונג פון געריכט געניגענד, כדי צו בעשטעטיגען די ריכטיגקייט פון דעם גבית-עדות.

די בעקרעפטיגענדע בעווייזען, וועלכע זענען צוגעשטעלט געוואָרען דורך דער בעשולדיגונג בע-שטעהען פון גבית-עדות פון ווייזער, פון די ערקלע-רונגען פון די פוסטריט-פארשער און פון דעם בע-ווייז בנוגע דער צוקאָלעטשעטער האָנד פון דעם בע-שולדיגטען. אין דעם דאזיגען פונקט טאָקע לאזט זיך הויפּט-זעכליך פיהלען דאָס פערפעהלען דורך דעם קרייז-געריכט פעסטצושטעלען אין דעם אור-טייל, וועלכע פאקטען האָט דאָס געריכט אנערקענט אלס בעוויזענדע דורך די ערקלערונגען פון ווייזער אָדער פון די פוסטריט-פארשער.

נעמענדיג דאָס אין אכט דארפען מיר אונטער-וואַרפען אַנ'אונאָבהענגיגער בעטראַכטונג יעדען איינ-צעלנעם פון די דאזיגע בעווייזען. די ערקלערונגען פון די מגששים זענען אין פיל פונקטען נישט בע-פרידיגענד, דאָס בלי-ספק'דיגע פערמישונג פון די כוסטריט-שפורען, וועלכע זיי האָבען נאָכגעפאָלגט מיט שפּאַרען-צייכענס פון א דריטער-פאָליציאַנט, די בעגלייטונג פון געוויסע פוסטריט-שפורען מיט די שפּורען פון א הונד — פי וועס האָבען ערקלערט די מגששים — צוזאמען מיט דעם פאקט, אז עס זע-נען פערהאן בעווייזען, דאָס אין פאָליציי-אָפּיציר איז דאָרט געווען אין בעגלייטונג פון א הונד, דאָס אלץ איז גענוג, כדי נישט צו אנערקענען די ערקלערונגען פון די מגששים.

(פאָרזעצונג מאָרגען)

פראצעס געגען די מערדער פון קאנצלער דאלפוס

ווין, 30. (ספ. טעל.). פאר'ן מיליטערישען געריכט האָט זיך היינט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען מערדער פון קאנצלער דאלפוס, דער האַנ-דעלס-אָנגעשטעלטער אָטמאן פּלאנעט, און געגען אָנפיהרער פון אָנפאַל אויפ'ן קאנצלער-אַמט, דעם עלעקטראָטעכניק פראנץ העלצוועבער. ביידע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין מלוכה-פערראַט. פּלאנעט ווערט חוץ דעם אָנגעקלאָגט אין אויספיהרען דעם מאָרד איבער דער פערזאָן פון קאנצלער.

5 נאָכמיטאָג הויבען זיך אָן די פערהאנדלונגען. די אָנגעקלאָגטע ווערען פערטיידיגט דורך די אַדוו. ד"ר פיהרער און ד"ר בראונע. אָנקלאָגער איז פּראָ-קוראָר ד"ר טופא. פאָרזיצער פון טריבונאל איז פּאָל-קאָווניק אובין.

פון דער בעשולדיגונגס-רעדע פון פּראָקוראָר דערוויסט מען זיך, אז איבער'ן קאנצלער-אַמט האָ-בען די טעראָריסטען נאָכ'ן מאָרד צוואָרפען 69 פּיסטאָלעטען, 21 באָנבעטען, 1765 קוילען א. אַז. וו. אַלע סמנים בעווייזען, אז די צוויי שאָסען צום קאנצלער האָט געגעבען פּלאנעט, וועלכער איז זיך, איבריגענס. מודה, אז ס'איז מעגליך, דאָס ער האָט געשאָסען צום קאנצלער, ער האָט נישט געהאַט די כוונה צו טרעפען דעם קאנצלער און נישט איהם צו דער'הרג'ענען, ווייל ס'איז אַרויסגעגעבען געוואָרען א בעפעהל נישט אנצווענדען קיין געוואַלט-מיטלען. ספּעציעל איז פערווערט געוואָרען צו שיסען, סיי-דען אין דרינגענדע פאַלען.

דער עדות שטיין האָט ערקלערט, אז פּלאנעט האָט נאָכדעם זיך געריהמט פאר זיינע חברים, ווי אזוי ער האָט דערשאָסען דאָלפוס'ען.

אויפ'ן פאָרשלאג פון דער פערטיידיגונג זענען די פערהאנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען ביז נאָך האַלב 8 אָוונד.

נאָכ'ן עפענען די זיצונג איז פערהערט גע-וואָרען פּלאנעט. אויף דער פראגע, פאַרוואָס ער האָט זיך אַריינגעריסען אין קאנצלער-אַמט, האָט ער גע-ענטפערט, אז ער האָט דאָס געטון לויט א בעפעהל, וועמ'ס האָט בעפוילען, האָט ער נישט געוואָלט ערקלערען. צו דער נאַציאָנאל-סאָצ. פּארטיי גע-העהרט ער זינט 1929. דאָס געוועהר און די מונדירען האָבען די פערשוואָרער בעקומען אין סטיפטקאסערן, אָבער פון וועמען זיי האָבען דאָס בעקומען האָט ער נישט געוואָלט זאָגען. מאָנטאג האָט מען איהם אַנ-געזאָגט, ער זאָל זיין גרייט אויף דינסטאג און מיטוואָך. די מאָרד-סצענע פון קאנצלער דאלפוס שילדערט ער אזוי:

„אין א קוריקעלען צימער האָב איך בעמערקט א הויכען מאן. איך האָב צו איהם אויסגעשריגען: „די הענד אין דער הייך!" אין דעם מאָמענט האָט זיך פאַר מיינע אויגען דורכגעשאָסט א שאָטען פון א קלענערען מענש. אַנ'איבער'געשראָקענער האָב איך זיך צו רוקגעצויגען, דאן האָב איך זיך פער-טשעפּעט אין דער וואנד און דער רעוואָלווער האָט אויסגעשאָסען.

קאמפען מיט אויפשטענדיגע האבען אין קארינט נאך נישט אויפגעהערט

ווין, 30. (ספ. טעל.) טראָץ די אָפיציעלע קאָמוניקאַטען פון דער עסטרייכישער רעגירונג איז א פאקט, אז די אונרוהען אין קארינט האָבען נאָך נישט אויפגעהערט. כאָטש עס זענען צושלאָגען געוואָרען א גאנצע רייה אָפּטיילונגען פון די אויפשטענדיגע היטלעריסטען, האָבען נעכטען אין קארינט נאָך געבראָכט די האַרמאַטען און עס האָבען געקנאַלט מאַשין-ביקסען.

די גרעסטע זאָרג פערשאַפט דער רעגירונגס-מאַכט אַנ'אָפּטיילונג פון 400 היטלערישע רעבעל-יאנטען, וועלכע האָבען זיך פערשאַנצט ביי דער עסטרייכיש-יוגאָסלאווישער גרענעץ שיצענדיג זיך מיט פייער. די פערביסענקייט פון די קאמפען אין קארינט בעווייזט זיך דערפון, וואָס כמעט די גאנצע בע-פעלקערונג פון 4 פּאָזיציאָנען טרעט ארויס געגען רעגירונגס-מיליטער.

קאנפערענץ פון נישט-ציוניסטען דעם 16 אויגוסט
געריפען דורך דער יודישער אגענץ קיין ציריך

לאָנדאָן, 30 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואָס אין איירופּע ווילען איצט פיל אַמעריקאַנער נישט-ציוניסטען, האָט די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ בעשלאָסען צו רופען אויפ'ן 16 אויגוסט ד. י. קיין ציריך א קאָנפערענץ פון נישט-ציוניסטען מיט'ן ציל צו רעאָרגאניזירען און אַקטיוויזירען די טעטיגקייט פון דער יודישער אגענץ.

פונדאציע פון רעזערוויסטען-פערבאנד לכבוד מארשאל פילסודסקי אין זיין געבורטס-ארט

ווארשא, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

היינט איז דאָ בעשלאָסען געוואָרען דער 2 טאָגיגער צוזאמענפאָהר פון רעזערוויסטען-פערבאנד. דער צוזאמענפאָהר איז געפיהרט געוואָרען אונטער'ן פאָרזיץ פון מינ. קאַשטשאלקאָווסקי.

דער צוזאמענפאָהר האָט בעשלאָסען צו שאַ-פען א פונדאציע אין זולאָוו, אין דעם געבוירען-ארט פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

דער רעזערוויסטען-פערבאנד וועט אָפּקויפען דאָס גוט זולאָוו און עס דערפיהרען צו דעם שטאנד, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען אין דער קינדהייט פון ערשטען פוילישען מארשאל.

אלס פּרעזעס פון פערבאנד איז ווידער געוועלט געוואָרען מיניסטער קאַשטשאלקאָווסקי.

פאטער פערקויפט א 9-יעהריג קינד

ווילנא, 30 (ספ. טעל.)

ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז א געוויסער מיכאל אלעקסאנדראָוויטש פון סלאָנים האָט פערקויפט זיין 9 יעהריגען זוהן איבראַהים פאר 15 זל.

דער קויפער איז א באהן בעאמטער. דער פאָטער האָט פערקויפט זיין קינד צוליב נויט.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 07-149
ספּעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאָג פון 9—1 ביינאַג
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

Doktór KLINGER
ספּעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע און ווענערישע קראַנקהייטען
Andrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 6 ביז 8 אוו.
זונטאָג און פייערטאָג פון 10 ביז 12.

DR.
L. Czarnożył
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
62 פּיעטריקאָווער 62
און אָרדינירט איצט אין משעכאָמשינעס
ווילע קאַשטשושקאַ

ראטעוועט אייער געזונד!
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אראָפּלאָזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

פּעציעלע איינלאגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַסעס. – גומי-זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאלט פאר הייל-אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. **O. PETRYKIEWICZ**
אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אלגינסקא)
(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזשער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאומבעדינגט נויטיג.
צאָרגלדייכע דאַנקזאָגונגען און דאַנק-בריף.
(אין זיבעטש אויף סלאָמאַצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

„נײַער פאָלקסבלאַט“

לאָדז, 31 יולי 1934

דער וועלט שלום קען אָפּגעהיטען ווערען

נאָר דורך דער זעלבסט בעהערשונג פון די פעלקער

די גאַנצע וועלט איז אויפגעציטערט געוואָרען פון דעם שוידערליכען מאָרד, וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען איבער דעם עסטרייכישען בונדעס-קאַנצלער דאָלפוס. די גאַנצע וועלט איז זיך אייניג אין דער מיינונג, אַז דער דירעקטער שולדיגער אין דער רציחה, איז דאָס היטלער-דייטשלאַנד, וועלכעס האָט כסדר געהעצט געגען דעם קאַנצלער דאָלפוס. די דאָזיגע מיינונג פון דער וועלט קומט צום אויסדרוק אויף די שפּאַלטען פון דער אייראָפּאַישער פּרעסע. אַזוי למשל שרייבט די לאָנדאָנער „טיימס“ אַ לייט-אַרטיקעל וועגען די געשעהענישען אין עסטרייך, אין וועלכען עס ווערט אָפען אָנגעוויזען, אַז די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די געשעהענישען טראָגט דייטשלאַנד. דער אַרטיקעל האָט אַ אויסערגעוועהנליכען שאַרפען טאָן און עס ווערט דאָרט צווישען אַנדערען געזאָגט פאָלגענדעס:

„זייט יאָהרהונדערטען עקזיסטירען שוין נישט קיין עהרליכע וועגען פון פּאָליטישען מאָרד. אויב עס זאָל ווייטער אַזוי געהען, דראָהט די סכנה, אַז די גאַנצע ציוויליזאַציע פון קאָנטינענט זאָל בעגראָבען ווערען. די געוועהנליכע אָרדנונג פון עפענטליכען לעבען, די זיטליכקייט, וועלכע האָט ביז-איצט אונטערשטיצט די מענשליכע געזעלשאַפט פון דעם חיה'שען לעבען, די יסודות פון יעדער פאַמיליענבעציהונג, דאָס אַלץ ווערט אין דער איצטיגער צייט דורך פּאָליטישע באַנדיטען אָוועקגעוואָרפען. זיי אַכטען מעהר נישט קיין שום געזעץ און רעספּעקטירען מעהר נישט די געוועהנליכע מענשליכע פערפּליכטונגען. נאָר האַלטען זיך אין דער מיינונג, אַז זייערע צילען מוזען אונטער אַלע אומשטענדען אַדורכגעפיהרט ווערען, און זאָל עס אַפילו זיין מיט דער הילף פון די באַרבאַרישסטע און אוממענשליכסטע מעטאָדען. דער מאָרד פון קאַנצלער דאָלפוס רופט אַרויס אַ בעזונדערע אויפרעגונג צוליב דער אונערהערטער חיה'שקייט און ווייל די מערדער האָבען צו איהם נישט צוגעלאָזען נישט קיין דאָקטאָר און נישט קיין גייסטליכען. די גאַנצע געשיכטע פון דאָזיגען מאָרד מאַכט שטינקען דעם נאָמען פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען ביי אַלעמען אין דער גאַנזער וועלט. אַ סיסטעם, וואָס בויט זיך אויף אַזעלכע מעטאָדען רופט נאָר אַרויס עקעל. עס איז זיכער, אַז די מעהרהייט עסטרייכער וואָלטען זיך געוואָרן פעראייניגט מיט דייטשלאַנד, ווען עס וואָלט דאָרט געהערשט אַ נאָרמאַלער רעזשים. עס איז אָבער אויך זיכער, אַז איצט וואַקסט איבעראַל, אין עסטרייך, אין סאַאַר-געביט, אין מעמעל, דער ווידערשטאַנד צו פעראייניגען זיך מיט אַ מלוכה, וואָס איז דאָס פאָטערלאַנד פון פערברעכער און באַנדיטען“.

אין דער פראַנצויזישער צייטונג „אינטראַנסיזשאַן“ ווערט ווידער געפאָדערט אַ געמיינזאַמער פּראָטעסט פון די מלוכות געגען דעם אייביגען פרידען-שטערער, דייטשלאַנד: די גרויסע מלוכות האָבען געגעבען דייטשלאַנד צו פערשטעהען, אַז זיי זענען ענטשלאָסען צו שיצען עסטרייכס אומאָפּהענגיגקייט. מוסאָליני האָט נישט לאַנג געוואַרט און באַלד נאָכן ערהאַלטען די ערשטע ידיעות פון עסטרייך, אַנגענומען מיליטערישע מיטלען און אָפּגעשיקט מיליטער צו דער עסטרייכישער גרענעץ. די דעפּעשע, וואָס ער האָט געשיקט צום עסטרייכישען וויצע-קאַנצלער איז אויך זעהר קלאָר: „די אומאָפּהענגיגקייט פון עסטרייך איז פון איטאַליען פערטיידיגט געוואָרען און וועט אויך אויף ווייטער מיט דער גרעסטער ענערגיע פערטיידיגט ווערען“. דומערג און באַרטו האָבען פון זייער זייט אויך דאָסזעלבע ערקלערט, און דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער סער סיימאָן, איז פערזענליך אַוועק צום עסטרייכישען באָטשאַפטער אין לאָנדאָן, בכדי דאָרט דיזעלבע מיינונג אויסצודריקען. אין דייטשלאַנד איז צוליב דעם תיכף פאָרגעקומען אַן ענדערונג פון פּראָגראַם. היטלער האָט אָנגענומען שריט, וואָס זאָל פלומרשט איבערצייגען די וועלט, אַז ער זאָגט זיך אָפּ פון „אַנשלוס“-געדאַנק. ווער עס וויל קען דערין גלויבען. דער אמת איז אָבער, אַז דייטשלאַנד האָט פערשטאַנען, אַז עס קען מעהר נישט ביי זיין שטעלונג, אויב זי וויל נישט האָבען געגען זיך די גאַנצע וועלט. היטלער מאַכט איצט אַ ריקצוג. לאָזען מיר זיך נישט נאַרען, ווי עס וועט ווערען אַ ביסעל רוהיגער וועט ער ווידער זיך נעמען צום אַלטען. און ווידער האָבען מיר געהאַט אַ בעוויז, אַז אין לאַנד [illegible] שטערט דעם שלום און דאָס לאַנד קען נאָר גערופען ווערען צו אָרדנונג, ווען מען ווייזט אַרויס ענטשלאָסענקייט אַקעגענצושטעלען זיך זיינע געפעהרליכע אונטערנעהמונגען“.

די ענגלישע צייטונג „מאָרנינג פּאָסט“ שרייבט: מיט פערצווייפעלטער פלינקייט און מיט אַנ'אַקציע, וואָס איז דורך געוואַלטיגע מיטלען געווען פאָרבערייט, האָבען די נאַציס אין עסטרייך געמאַכט דעם פּרוב צו קומען צו דער מאַכט.

עס מוז בעמערקט ווערען, אַז דעם 10 יולי איז די עסטרייכישע רעגירונג רעאָרגאַניזירט געוואָרען מיט'ן ציל צו קענען בעסער בעקעמפען די פערשווערער. ד"ר דאָלפוס האָט איבערגענומען די אַמטען פון אויסערן-מיניסטעריום, עפענטליכע זיכערקייט און דער נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג. מאַיאָר פעי איז געוואָרען גענעראַל שטאַטס-סעקרעטאַר פאַר אויסערגעוועהנליכע זיכערהייטס מאָס מיטלען. די גאַנצע עקזעקוטיווע מאַכט איז געלעגען אין די הענד פון די דאָזיגע צוויי ענטשלאָסענע מענער און טאַקע געגען די דאָזיגע צוויי איז געווענדעט געווען דער פּוטש. עס איז זיכער אַז דאָס הויפּט-קוואַרטיר פון די נאַציס איז נישט געווען אין וויען, נאָר אין מינכען, און אַז נישט קוקענדיג אויף היטלערס פערזיכערונג מוסאָליניען, זענען געמאַכט געוואָרען פּרובען צו שמוגלען באָמבעס דורך דער שווייץ. עס איז זעהר וואָהרשיינליך אַז דער אויפשטאַנד אין עסטרייך איז אָרגאַניזירט געוואָרען, בכדי אָפּצוווענדען די אויפמערקזאַמקייט פון דעם וואַקסענדען קריזיס אין דייטשלאַנד און פון דעם אונפרוכטבאַרקייט פון דעם נאַצי-פּראָגראַם“.

„פּטי זשורנאַל“ פערגלייכט דעם וויענער אַטענטאַט מיט דעם אַטענטאַט אין סאַראַיעוואָ מיט 20 יאָהר צוריק, וואָס האָט גורם געווען צו דער וועלט-מלחמה.

„עס איז קלאָר, אַז ווען דער אַטענטאַט אין וויען, וואָלט פאָרגעקומען 13 אָדער 14 יאָהר נאָך דער מלחמה, אָדער אין אַ צייט, וואָס זאָל וועניגער דערמאָנען אין די שרעקען פון 1914, וואָלט קיינעם נישט געקומען אויפ'ן געדאַנק צו מאַכען אַזאַ פערגלייך, וואָס ביי אַ נעהנטערען אַנאַליז, ווייזט ער זיך אַרויס פאַר פאַלש. דער סטודענט פּרינציפּאַ וואָס דורך זיין שאָס איז אויסגעבראָכען די וועלט-מלחמה, האָט זיין טאַט אויסגעפיהרט אַהנמעכטיג און די דייטשע גאווה האָט געמוזט געטריבען ווער ביז צו אַ פּאַראַדאָקס, בכדי צו געפינען אין דער דאָזיגער האַנדלונג אַ מאָטיוו צו זיין אולטימאַטיווער פאָדערונג. איצט, ווען עס איז געפאַלען דער אומאָפּהענגיגקייטס-אַפּאָסטאָל פון עסטרייך, צי דאַרפען מיר נישט אין געגענטייל רעכענען אויף קלוגהייט און מעסיגקייט? אין 1914 האָט מען נישט פאָרגעזעהן די גרויסע פערוויסטונגען, וואָס וועלען אַרויסקומען. דערמאָנען מיר זיך אַז דייטשלאַנד האָט גערעכענט שוין סוף אויגוסט צו זיין אין פּאַריז און דערמאָנען מיר זיך נאָך, אַז אַ עווענטועלער קריג איז פאַר דעם פאַנגערמאַניסטישען דייטשלאַנד געווען אַ פריש-פרעהליכע אונטערנעהמונג. און ווען מיר נעמען איצט נאָך אין אַכט, אַז אויב אַלע רעדען איצט פון קריג, איז עס נאָר דערפאַר ווייל אַלע זעהען איהם קומען, אָבער אַלע האָבען זיכער פאַר איהם מורא. דער דאָזיגער פּחד, די דאָזיגע מורא, איז זיכער נישט מחמת פּחדנות. נאָר להיפוך, צוליב דער בעוויסטזיניגקייט פון די וואָס זעהען פאָראויס. אַ דאַנק דעם, וועלען די פעלקער, וואָס זענען זיך בעוואוסט פון זייער פעראַנטוואָרטליכקייט, אַפילו אין פאַל פון דער נידריגסטער פּראָוואָקאַציע וויסען, אַז בעהערשענדיג זיך, ראַטעווען זיי דעם שלום.

סאָוו.-רוסלאַנד קען אַרויסשטעלען אַ אַרמעע פון 18 מיליאָן מאַן

די הויפּט סיבה פאַרוואָס די פראַנצויזישע פּאָליטיק בעמיהט זיך איצט אַזוי שטאַרק וועגען דעם „מזרח לאָקאַרנאָ“ אין די איבערצייגונג, וואָס הערשט זייט אַ געוויסער צייט אין די מאַסגעבענדע פראַנצויזישע קרייזען וועגען דעם בעדייטענדען וואוקס פון די מיליטערישע כּוחות פון סאָוויעט-רוסלאַנד, וואָס מאַכט זיי פעהיג צו פערנעהמען אין אייראָפּאַ, אין מיליטערישער הינזיכט, די שטעלונג, וואָס עס האָט פערנומען דאָס צאַרישע רוסלאַנד.

פראַנקרייך שטרעבט דעם אויפגעבויטען מיליטערישען כּוח פון סאָוויעט-רוסלאַנד אַריינצונעהמען אין איהר מיליטעריש-פּאָליטישען סיסטעם דורך שאַפען דעם „מזרח לאָקאַרנאָ“ און אַפילו דורך אַ דירעקטען מיליטערישען בונד מיט סאָוויעט-רוסלאַנד.

דעריבער איז זעהר אינטערעסאַנט די פראַגע ווי גרויס עס איז די קריגס פּאָטענץ פון די סאָוויעטען און וואָס פאַר אַ ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען האָט זי אויף דער צוקונפט.

אין נייעסטען בוך גיט אָן דער גענעראַל שיקאָרסקי די רוסישע מיליטערישע כּוחות אויף פאָלגענדען אופן: 287 קאַדער פּולקען און 123 פּולקען טעריטאָריאַלע פּיעכאָטע, אַ 100 זעלבסטשטענדיגער באַטאַליאָנען, וואָס זענען בעשטימט צום גאַרניזאָנען דינסט, 79 קאַדרען קאַוואַלעריע פּולקען און 18 פּולקען טעריטאָריאַלע קאַוואַלעריע 1500 באַטעריעס אַרטילעריע פון פערשידענעם קאַליבער, 60 פּאַנצער צוגען, 300 שווער טאַנקען, 10 קאַדר פּולקען.

צוזאַמען וואָלט דאָס געגעבען 3 מיליאָן פּיעכאָטע, 150,000 קאַוואַלעריע און אַנ'ערך 10,000 האַרמאַטען.

אין די לעצטע וואָכען האָט טראָצקי פערעפענטליכט אַ אַרבייט וועגען דער סאָוויעטישער קריגס גרייטקייט. די דאָזיגע אַרבייט איז געמאַכט געוואָרען אין שייכות מיט דעם מעגליכען קריג אין מזרח אזיען. טראָצקיס אינפאָרמאַציע און מיינונג האָבען אַ גרויסע בעדייטונג, ערשטענס דערפאַר וואָס ער אַליין איז געווען דער הויפּט אָרגאַניזאַטאָר פון דער איצטיגער רויטער אַרמעע, און צווייטענס, וואָרינט איצט טראָצקי אין פראַנקרייך אַלס פערטריבענער דורך סטאַלינען, צו וועלכען ער שטעהט אין אָפּאָזיציע צוליב סטאַלינס אינדוסטריעלע און לאַנדווירטשאַפטליכע פּאָליטיק. מען דאַרף דעריבער אָננעהמען, אַז ער איז גיכער קריטיש געשטימט און דאָס גיט די גאַראַנטיע, אַז ער וועט נישט איבערטרייבען אין דער אָפּשאַצונג פון סטאַלינס לייסטונגען אויפ'ן דאָזיגען געביט.

טראָצקי שאַצט די גרויס פון מענשען-מאַטעריאַל, וואָס שטעהט צו דער דיספּאָזיציע פון סאָוויעט-רוסלאַנד אויף פאָלגענדען אופן: אין רוסלאַנד הערשט די אַלגעמיינע מיליטער-דינסט, וואָס נעהמט אַרום אַלע מענער אין עלטער פון 21 ביז 40 יאָהר, דערפון זענען די ערשטע 5 אַ הר אין פראָנט-דינסט און די ווייטערדיגע 14 יאָהרגענג אין רעזערוו. דאָס זענען אַלזאָ 19 יאָהרגענג, פון וועלכע די עלטסטע האָבען נאָך געדינט אין דער צאַרישער אַרמעע און זיך בעטייליגט אין דער מלחמה. ווייטערדיגע דריי יאָהרגענג האָבען זיך בעטייליגט אין בירגער-קריג און אין פערשידענע אינטערווענץ-מלחמות.

די בעפעלקערונג פון סאָוויעט-רוסלאַנד בעטרעפט איצט 170 מיליאָן איינוואוינער. איין יאָהרגאַנג, וואָס ווערט גערופען צום מיליטער-דינסט רעכענט זיך דורכשניטליך 1,300,000 מאַן. ביי די פּאַבאַר-קאָמיסיעס פאַלט אָפּ דערפון 400,000 מאַן, אַזוי, אַז יעדער יאָהרגאַנג גיט דורכשניטליך 900,000 מאַן פולשטענדיג ערשטקלאַסיגען מענשען מאַטעריאַל אין מיליטערישער הינזיכט. מיט אַנדערע ווערטער (:) אין די גרעניצען פון די 19 יאָהרגענג דיספּאָנירט רוסלאַנד מיט 18 מיליאָן זעלנער, אין הינזיכט פון געזונדהייט פון ערשטקלאַסיגען קוואַליטעט.

איצט געהט עס וועגען דעם אויף וואָס פאַר אופן, און אין וואָס פאַר אַ טעמפּאָ, דאָס דאָזיגע מענשען-מאַטעריאַל קען פראַקטיש דערפיהרט ווערען צו קריגס-בערייטשאַפט.

דאָס צאַרישע רוסלאַנד האָט אויך געהאַט די מעגליכקייט אַרויסצושטעלען 18 מיליאָן סאָלדאַטען. אָבער דער מענשען-מאַטעריאַל איז מאָראַליש און טעכניש כמעט אָהן שום ווערט.

די סאָוויעט-רעגירונג האָט אָבער באַלד פון ערשטען מאָמענט איינגעפיהרט פולשטענדיג אַנדערע פּרינציפּען פאַר דער מיליטערישער אָרגאַניזאַציע. די סאָוויעטישע קאַדר-אַרמעע צעהלט נאָר 562,000 מאַן און צוזאַמען מיט'ן מיליטער פון דער ג.פּ.או. נאָר 620,000 מאַן. ביי אַ צוויי יעהריגען דינסט אין דער פּיעכאָטע, דריי יעהריגען אין דער קאַוואַלעריע און אַרטילעריע און 4 יעהריגען אין דער אַוויאַציע בעטרעפט דער יעהרליכער קאָנטינגענט פון רעקרוטען 280,000 מאַן.

די איבריגע רעקרוטען, ד. ה. 620,000 פעהיגע צום מיליטער-דינסט, ווערען פעררעכענט אין דער טעריטאָריאַלער אַרמעע, וואו זיי געהען אַדורך אַ איבונגס-קורס פון 8 ביז 11 חדשים.

אַ חוץ דעם איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ קאָנסעקווענטע מיליטערישע ערציהונג סיי פון דער יוגענד, ווי בכלל פון דער בעפעלקערונג סיי מענער, סיי פרויען. מיליטערישע איבונגען זענען איינגעפיהרט אין אַלע שולען. די אוניווערזיטעטען און די העכערע פּראָפעסיאָנעלע שולען האָבען ספּעציעלע קורסען פאַר רעזערוו-אָפיצירען. אין אַלע מיטעל-שולען זענען פערפּליכטענד קורסען וועגען אויטאָמאַטיש געוועהר און קריגס-כעמיע. מיליטערישע צוגרייטקייט איז פערפּליכטענד פאַר די עלטסטע דריי יאָהרגענג פאַר דעם פּאָבאָר-יאָהרגאַנג און ווערט געפיהרט זעהר אינטענסיוו. דערצו דאַרף צוגעגעבען ווערען די גרויסע ספּאָרט-מיליטערישע אָרגאַניזאַציעס און די ריזיגע מיליטעריש-בירגערליכע אָרגאַניזאַציע „אָסאָוויאַכים“ (צוגרייטען זיך צום גאַז-און לופט-קריג), וואָס צעהלט 14 מיליאָן מיטגלידער.

אַ דאַנק די דאָזיגע צוגרייטונגען, קען סאָוויעט-רוסלאַנד, אין פאַל פון קריג אַרויסשטעלען 16 ביז 18 מיליאָן סאָלדאַטען, וואָס זענען שוין פון לאַנג סיסטעמאַטיש אין גוט צוגעגרייט צום קריג.

אויפגעלעזט דעם פּאַלעסטינאַ-אַמט אין וויען

וויען. (יט"א) אויפן סמך פון די פולמאַכטען פון עליה-דעפּאַרטאַמענט פון דער יודישער אַגענץ האָט דער לייטער פון וויענער פּאַלעסטינאַ-אַמט ד"ר י. ראַטענבערג אויפגעלעזט די פּאַלעסטינאַ-אַמט קאָמיסיע, אין וועלכער עס זענען געווען פערטרעטען פאַרשטעהער פון אַלע ציוניסטישע ריכטונגען.

אין דער אָפיציעלער מיטטיילונג ווערט דער דאָזיגער שריט מאָטיווירט מיט דער פערשאַרפונג פון די מיינונגס-אונטערשיידען צווישען די רעוויזיאָניסטען און די אַנדערע מיטגלידער פון דער קאָמיסיע.

נאַצי עמיגראַנטען געניסען פון דער הילף פון הויך-קאָמיסאַריאַט

פאַר די דייטשע פּליטים

וויען. (יט"א) דער „נייער וויענער זשורנאַל“ ברענגט אַן אינטערוויו מיט דעם דירעקטאָר פון הויך-קאָמיסאַריאַט פאַר די דייטשע פּליטים ד"ר נאָרמאַן בענטוויטש, אין וועלכען ד"ר בענטוויטש ערקלערט צו. אַנד.:

נאָך די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאַנד [illegible] פיל אָפּטיילונגען פון דעם הויך-קאָמיסאַריאַט בעשעפטיגט מיט קומען צו הילף די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען, וועלכע זענען אַנטלאָפען פון דייטשע חברים. עס דאַרף בעטאָנט ווערען, אַז די פּליטים-הילף ווערט אין קיין פאַל נישט געפיהרט בלויז פאַר יודישע פּליטים, ווייל קריסטען זיינען אַ בעדייטענדע פּראָצענט צווישען די פּליטים.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

דינסטאג 31 יט אב תרצ"ד

יולי

זון-אויפגאנג 3.54
זון אונטערגאנג 7.29

לאדז האט מוסטערהאפט אויסגעהאלטען די לופט-אטאקע

צווישען 12 און 2 א זייגער ביינאכט

(—) אין הסכם מיט דער פאראָרדנונג פון דער שטאָט-סטאראָסטווע, איז די בעוועגונג אין לאדז בעכטען אזוינד ווי אָפּגעשטארבען. די שוי-פענסטער זענען בעצייטענס אויסגעלאָשען געוואָרען, ליכט-רעקלאמעס זענען מעהרסטענטייל באלד נישט אָנגעצונדען געוואָרען. אויטאמאבילען האבען פערטונקעלט דאָס ליכט, דאסזעלבע טראמווייען, דראשקעס און אלע אַנדערע קאָמוניקאַציע-מיטלען.

באַך 11 אָזייגער איז דער פעריקעהר אין שטאָט כמעט אָפּגעשטעלט געוואָרען. פון קינא-גאנג האָט די בעפעלקערונג גיך אַהיימגעאיילט, פערזעהען די פענסטער מיט א געהעריגע" טונקעלער פערהילונג, פערמאכט די לאדענס און געגרייט צוצופאסען זיך צו די פאַרגעשריבענע כללים, וואס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אין פערבינדונג מיט דער לופט-אַטאַקע איבער לאדז.

פאר 12 זענען די גאסען שוין געווען פינסטער, אין די פענסטער קנאפע צייכענס פון ליכט און אז ס'האט זיך געהערט דער ערשטער פייף פון די כי-רענעס זענען די לעצטע פלעמלעך דאָ און דאָרט פערלאָשען געוואָרען. טיר און טויער איז געווען פערמאכט, פערריגעלט. אַ חוץ דעם סטרוזש האָט מען זעלטען אמיצען געזעהען פאר א טויער.

קורץ, לאדז האָט אויסגענומען אזא אויסזעהן, גלייך די בעפעלקערונג איז איינגאנצען נישטא אין די הייזער און די שטאָט מיט די גאסען, וואס שטעהן אַזוי פינסטער האט געקענט מאכען דעם איינדרוק ווי זי וואלט אַרויסגעלאפען ערגעץ אין א פינסטערען אָרט און מחמת שרעק איינגעהאלטען דעם אטעם.

— לאדזער האָבען, אַלזא, אויסגעהאלטען דעם עקזאמען פון דורכמאכען א לופט-אַטאַקע איבער זייערע קעפּ.

היינט ביינאכט — ווידער אַנ'אַטאַקע אויף לאדז

אויך היינט מוז פון 12 ביז 2 אומעטום זיין אויסגעלאָשען דאָס ליכט

ווי מיר האָבען שוין געמאלדען, וועט היינט ביינאכט פאָרקומען די פּרוב-לופט-אַטאַקע אויף לאָדז.

וועגען דעם דאָזיגען ענין זענען, ווי בעקאַנט אין דער סטאַראָסטווע פאָרגעקומען אייניגע קאָנפערענצען פון פאָרשטעהער פון אינדוסטריע- און האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס. ווי אויך פון די לייטער פון די פערזיכערונגס-אַפּטיילונגען און פּאָליציי = קאָמיסאַריאַטען.

אין הסכם מיט'ן אויסגעאַרבייטען פּלאַן, וועט ביז האלב 12 ביינאַכט אָפּגעשטעלט ווערען דער טראַמוואַי-פערקעהר.

דער לעצטער אויסערשטאַטישער טראַמוואַי וועט אָפּפאָהרען פון לאָדז פאַר האלב 11.

דער באַהן-פערקעהר וועט פאָרקומען נאָרמאַל. אַבער אין הסכם מיט דער פאַראָרדנונג וועלען די צוגען אָנקומען מיט אויסגעלאָשענע ליכטער, און די באַהן-סטאַציעס וועלען בעלויכטען ווערען מיט נאַפט-לאַמפען, מיט בלויע גלעזלעך.

דער שטאָטישער ראַד-פערקעהר וועט בעגרענ-ניצט ווערען ביז אַ מינימום.

אַ זייגער 12 ביינאַכט וועלען די פאַבריקס-סירענעס נעבען וואָרענונגס-סיגנאַלען, אז עס דער-נעהנטערען זיך די עראָפּלאַנען פון דעם מאָמענט אַן וועט די עלעקטראָווניע און גאַזאָווניע אויס-לעשען די בעלייכטונג.

פאַר'ן נישט אויסלעשען דאָס ליכט דראָהט אַ געלד-שטראָף ביז 3000 זל.

פּאָגאָטאָוויע שפּיטעלער, אַמבולאַטאָריעס, דיזשורירענדע אַפּטייקען וועלען האַבען ספּעציעל געדעמפּטע ליכט.

הכלל, אַלע לאָדזער איינוואוינער אָהן אויס-נאַהם דאַרפען אַזוי רעגולירען זייער אַרבייט און בעשעפטיגונג, אַז בעת דער אַטאַקע זאָל קיינער פון זיי נישט זיין אויף דער גאַס, ווייל זיי וועלען קאָנען האַבען דערפון פערשידענע אומשטענדען, עגמת-נפש'ן און דאַרפען צאָהלען שטראָפען. חוץ מזה האָבען נאָך די סטרוזשעס געקריגען אָנזאָגען אין דער צייט קיינעם פון די פרעמדע נישט אַריינלאָזען אין די טויערען.

מיר וואָרענען נאָך און נאָך אַמאָל, אַז אַלע ליכטער אין די שטובען — אומעטום — זאָלען בעצייטענס אויסגעלאָשען ווערען. אויב עס איז דאָ ערגיץ וואו אַ נויטיגקייט (אין קראַנקהייט-פאַלען אָדער אַנדערע וויכטיגע פאַלען) אַ ליכט — טאָ זאָל מען נישט פאַרגעסען פריהער גוט פערהענגען די פענסטער מיט דיקע טיכער, קאָלדרעס, קאָצען, אַזוי, אַז די ליכט זאָל זיך נישט אַרויסקריגען אין דרויסען.

(א) דער לאָדזער קרייז-סטאַראָסטע האָט אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג, אַז אויך אויף זגערזש, רודאַ-פּאַביאַניץ, אַלעקסאַנדער, קאָנסטאַנטין, כאַיני, ראַד אָגאַשטש, סטאַקי, רצטקינאַ, קאַלי — אי ח"ו די לאָדזער פאַראָרדנונג

60 טויזענט קראַנקע האָבען בעקומען מעדיצינישע הילף אין „לינת החולים"

יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג פון „לינת החולים"

(—) זונטאג איז אין אייגענעם לאָקאַל פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „לינת-החולים".

די פערזאַמלונג עפענט פּרעזעס פערלמאַן, בעט צו בעעהרען מיט אויפשטעהן פון די ערטער די פאַרשטאָרבענע מיטגלידער: יעקב קאַהאַן, איזי-דאָר ראַפּאַפּאָרט און פערסטער.

אַלס פאָרזיצער פון דער פערזאַמלונג ווערט געוועהלט ה' פעליקס, אַלס אַסעסאָרען די ה"ה בריל און פּאַקולסקי, סעקרעטאַר — לובאַרטאָווסקי.

דעם קאַסע-בעריכט גיט אָפּ ה' לובאַרטאָווסקי, פון טעטיגקייטס=בעריכט, וואָס עס גיט אָפּ פּרע-זעס פערלמאַן איז צו זעהען, אַז „לינת החולים" האָט אין משך פון לעצטען יאָהר געפיהרט אַנ'אונ-געהויערע פערצווייגטע טעטיגקייט. אַזוי, למשל, האָבען בעקומען ערצטליכע הילף אויפן אָרט — 51,762 קראַנקע, וויזיטען אין שטאָט — 5,125 אין וועכנערין קליניק זענען געווען 2,052 גע-בורטען, פון דעם 1,071 נאָרמאַלע, 79 אַנאָרמאַ-לע און 294 אָפּעראַציעס.

דעם בעריכט ערגענצט וויצע=פּרעזעס יעקב דעגענשטיין, אויף דעם אומגעהויערען שווערען קריזיס, וואָס הערשט אויף דער יודישער גאַס, פערשטעהט זיך, אַז דאָס האָט גורם געווען, אַז די צאָהל פון אומזיסטע קראַנקע האָט זיך פילפאַך פערגרעסערט. און כאָטש די הכנסות האָבען זיך שטאַרק פאַרקלענערט, האָט מען קיינעם נישט אָפּגעזאָגט אין ערטיילען מעדיצינישע הילף, זאָ-גאַר געבורטען גענצליך בחנם.

ביי צוזאַגע איז דער פערוואַלטונג אויס-געקומען צו אַרבייטען ביי די אויסערסט שווערע בעדינגונגען, זי האָט שטענדיג געמוזט שטעהן אויף דער וואַך, כדי צו קענען דערהאַלטען דעם גלייכגעוויכט פון בודזשעט, און נישט דערלאָזען, אַז די אַזוי נוצליכע אינסטיטוציע, ווי עס איז דער „לינת החולים" זאָל ח"ו זיך פונאַנדער ברעכען.

די פערוואַלטונג האָט דעם עקזאַמען אויס-געהאַלטען, הגם דאָס יודישע לאָדז האָט אין אַ גרויסער מאָס גרינגגעשעצט די ווענדונגען און אויפרופען פון „לינת החולים". פערגעסענדיג אין דעם הומאַניטאַרען כלל, אַז „כל המקים נפש אחת בישראל כלו קים עולא מלא". מיר האָפען אָבער, אַז דאָס יודישע לאָדז וועט איינזעהען איהר טעות און פון איצט אָן אונטערשטיצען דעם „לינת החולים".

עס רעדען נאָך די ה"ה יאַכימאָוויטש, כוואַט, באַרנשטיין, שפּיק, פערלמוטער א. אַ.

נאָכדעם ווי די פערזאַמלונג דריקט אויס אַ דאַנק און אַבסאָלוטאָריום דער אַלטער פער-וואַלטונג, ווערט געוועהלט אַ נייע פערוואַלטונג אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל:

פּרעזעס — אַ. פערלמאַן, וויצע-פּרעזעסען — יעקב דעגענשטיין און י. בירנבוים, סעקרעטאַר — אַ. לובאַרטאָוויטש.

פערוואַלטונג די ה"ה: ס. באַרנשטיין, מ. בראַנאָווסקי, ל. כוואַט, מ. פּאַגעל, ש. האַכענבערג, ד"ר יעלשאַנסקי, מ. יאַכימאָוויטש, מ. יאַסקאָוויטש, ד. קאַנאַל, ל. קליינמאַן, י. ראַטנער, ה. ראַזען, ל. שפּיראַ, ס. שפּיק, ה. שפּייזהענדלער, ח. טויב און ל. ווערדיגער.

קאַנדידאַטען: אַ. פעליקס, אַ. יאַשונסקי, ל. מאַשקאָוויטש, י. רייכמאַן, י. ראַטענבערג און י. סומריי.

רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: ס. בריל, ח. צוקער און פּאַקולסקי.

נאָכן אָננעמען אַ גאַנצע רייהע פאָרשלאָגען ווערט די פערזאַמלונג געשלאָסען.

PROSZKI
«KOWALSKINA»
STOSUJE SIĘ PRZY UPORCZYWYCH
BÓLACH
GŁOWY
KONIECZNIE ZE ZNAKIEM
„SERCE W PIERŚCIENIU"
FABRYKA CHEM.-FARMAC. „A.KOWALSKI" WARSZAWA

ביליגע רייזע קיין טשעכאָ-טשינעק

„וואַגאָן-לי-קוק" אָרדנט איין דעם שבת אַ ביליגע רייזע קיין טשעכאָטשינעק און צוריק. אָפּ-פאָהרען וועט מען שבת 437 נאָכמיטאָג און פון טשעכאָטשינעק זונטאָג 8 אָוונד, די גאַנצע רייזע וועט קאָסטען 8.90 זל. די פּלעצער וועלען זיין בונומערירט.

בילעטען קען מען בעקומען אויסשליסליך אין דער אַפּטיילונג פון „וואַגאָן-לי-קוק" פּיעטרקאָ-ווער 64.

הנחה פעסער קיין טשעכיען און יוגאסלאוויען

וואַגאָן - לי - קוק אַרבייט אויס אויסלענדישע הנחה - פּעסער קיין טשעכיען — אויף 1 חודש און קיין יוגאָסלאַוויען — אויף 1 און 2 חדשים.

וועגען הנחה-פּעסער אין אַנדערע ערטער, וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

אויספיהרליכע אינפאָרמאַציעס ערטיילט די אַפּטיילונג פון „וואַגאָן-לי-קוק" פּיעטרקאָווער 64.

SAFE jest najpewniejszem miejscem przechowywania posagu Twojej córki.

דער קרייז-סטאַראָסטע ה' מאַקאָווסקי

איז שיער נישט דערטרונקען געוואָרען

(א) מיט'ן לאָדזער קרייז-סטאַראָסטע, ה' ווינ-צענטי מאַקאָווסקי האָט פּאַסירט אַ פאַל, וואָס האָט זיך געקענט ענדיגען זעהר טראַגיש:

דער סטאַראָסטע איז שבת אַרויסגעפאָהרען צו זיין פרוי, וועלכע געפינט זיך אויף אַ זומער-וואוינונג הינטער סאָכאַטשעוו, נעבען דער בזורא.

אין אָוונד איז דער סטאַראָסטע אַוו[עק] צוזאַמען מיט עטליכע בעקאַנטע זיך איבערשווימען אויף אַ לודקע אויף דער בזורא.

אינצווישען האָט זיך געמאַכט אַ שטאַרקער שטורם=ווינד און איבערגעדרעהט די לודקע. דער סטאַראָסטע האָט זיך גענומען טריקען און רופען הילף.

דאָס האָבען בעמערקט די שיפער, וואָס האָבען זיך געפונען ביים ברעג, האָבען זיי דעם טרונ-קענדען אַרויסגעראַטעוועט פון וואַסער.

עס איז אַרויסגערופען געוואָרען אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט דעם סטאַראָסטע ערטיילט די ערשטע הילף.

טראָץ דעם האָט דער סטאַראָסטע היינט אַמ-טירט ווי שטענדיג.

די שול-וואַקאַציעס זאָלען פער-לענגערט ווערען אויף 10 טעג

(2) לויט ווי עס אינפאָרמירט אונז דער שול-אינספּעקטאָריאַט, וועט נייטאָג דורך דער שול-מאכט בעהאַנדעלט די פראַגע צו פאַרלענגערן די היי-יעהריגע שול-וואַקאַציעס אויף 10 טאָג, ד. ה. ביז'ן 1 סעפּטעמבער.

די וואַקאַציעס זאָלען פאַרלאַנגערט ווערען דער-פאַר, ווייל אין שייכות מיט דער קאַטאַסטראָפאַלער פערפליצונג אין מערב-גאַליציען, האָט די שול-יוגענד, וואָס געפינט זיך דאָרט אויף קאָלאָניעס, נישט געהעריג גענאָסען פון די וואַקאַציעס.

די טעג ווערט וועגען דעם ענין פאַרקומען אַ ספּעציעלע זיצונג אין לאָדזשער-וואַרשאַווער שול-קוראַטאָריום, פון וואַנען עס וועט אַריינגעטראָגען ווערען אַנ'ענטשפּרעכענדע פאָרשלאַג אין בילדונגס-מיניסטעריום.

אַמטליכעס

(2) דער לייטער פון 9 קאָמיסאַריאַט, גע-הילפס-קאָמיסאַר קאַזשימיערז בערטעל האָט אָנגע-הויבען זיין 5-וואָכעדיגען אַפּרוה-אורלויב.

פערטרעטען וועט איהם בעת'ן אורלויב דער אינסטרוקטאָר פון 9 קאָמיסאַריאַט, דער על-טערער פּשאָדאָוניק, לאַסקי.

* * *

(א) עס האָבען זיך נעכטען צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זייערע אַמטען: דער שטאָט=קאָמיסאַר, ה' וואָיעוואָדזקי און דער וויצע סטאַראָסטע פון לאָדזער פּאָוויאַט, ה' דעניס.

מאָרגען הויבט אָן זיין אורלויב דער לאָ-דזער קרייז-סטאַראָסטע, ה' ווינצענטי מאַקאָווסקי.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאָס-פּערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. פּיטקיעוויטש (קאָ-פּערניקאַ 26), י. זונדעל עוויטש (פּיעטריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאָט (פשעיאַזד 19), מ. לי-פּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ליכטער און לאַבאַדאַ (11 ליסטאָפּאַד 86).

מעהר „בין יושבין"...

נייט אוועק זיצען פאַר אַנ'ערב=פּסח „מאַסעמאַטען"

(2) דער 27 מאָלאָזש מיכאל זאַוויציאַ פון אַנדזשעיעוו האָט ערב פּסח געקאַלכט די שטוב ביי דעם אַנדזשעיעווער איינוואוינער אברהם קינעל-קאַלכענדיג די שטוב, האָט דער מאָלאָזש „אַרויסגעקאַלעכט" 5 זלאָטעס, וואָס קינעל האָט אָפּגעלייגט אויף צו קויפען פיש אויף יום-טוב.

דער מאָלאָזש האָט דערפאַר נעכטען געקראָ-גען צוגעפסקנט פון געריכט — אַ חודש טורמע.

זעלבסטמאָרד פון אַנ'אַלטער פרוי

(2) אויף אַביוואָטעלסקאַ 21 האָט זיך אַהערגעכטען געסמט מיט זאַלץ=זויער די 67-יעה=ריגע מאַריאַננאַ דעפּטשיק.

פּאָגאָטאָוויע האָט זי אין אַ גוססן צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

80 יעהריגער יוד איבערגע-פאָהרען דורך אַ דראָזשקע

(2) אויף ראָג זאַוואַדזקאַ און גראַנסקאַ איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַ דראָזשקע דער 80-יעהריגער יצחק קיטמאַן (פון גדאַנסקאַ 24).

דער אַלטער איז שרעקליך צושעדיגט געוואָרען, און אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. HELLER
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע
קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט,
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

ארויסגעווארפען פון דער דירה דעם מורה-הוראה פון פּיעטריקאווער 58

(:) אנ'אונפּרהערטע עקסמיסיע, וואס אועלכע איז אין אונזער שטאט די לעצטע יאהרען נאך נישט פּערצייכענט געווארען, האבן יודישע ווירטס לייט נעכטען אויסגעפיהרט איבער א לאדזער מורה-הוראה אויף פּיעטריקאווער 58.

די אונגעהערטקייט פון דער טאט בא-שטעהט נאך מעהר דערין, וואס די יורישע הויז-ווירטען איטשע מאיר שפּיצבוים און הענעך פריינד האבען אפילו נישט בעוויליגט צוגעהן צו דער דין תורה צו וועלכער דער ראבינאט האט זיי גע-רופען אויף היינטיגען זונטאג; זיי איז געווען ליבער צו דינגען א 20 פויערן, וועלכע זאלען ביי דער אסיסטענץ פון קאמארניק, ארויסגעווארפען אויף דער גאס דעם מורה-הוראה, אגב אנ'עלטערן מענש, מיט זיין ווייב און 8 קינדער.

מיט 3 יאהר צוריק האבען די ווירטסלייט פון פּיעטריקאווער 58 גענומען ביים מורה-הוראה פישעל ראבינאוויטש 900 זל. אפטרעט-געלד פון א שלעכטער, נאסער און פינסטערער דירה, וואס איז בעשטאנען פון 2 צימערן מיט א קוך. דערפאר וואס די וואוינונג איז הארט געבען קלאזעט, פון וואנען עס טראגט זיך אריין א ריח נחוח אין שטוב אריין און דערפאר, וואס די דירה האט די נאס-קייט-מעלה פון שכנותדיגען קלאזעט, האבען די ווירטסלייט זיך נישט געשטערט צונעמען פון ארי-מען מורה-הוראה 300 זל. א קווארטאל.

אנומעלט איז הרב ראבינאוויטש שולדיג גע בליבען עטליכע הונדערט גילדען דירה-געלד. די ווירטסלייט האבען איהם אנגעקלאגט אין געריכט און ארויסבעקומען אויף איהם אנ'עקסמיסיע. הרב ראבינאוויטש האט דאן גערופען די בעלעבאטים לדין אין דער קהלה אריין. די רבנים פישאף, קנאפּף און ראזענשטיין האבען ארויסגעטראגען א פּסק, אז צוליב דעם, וואס דער לאקאטאר הרב ראבינאוויטש האט א טענה, דאס די 900 זל. אפטרעט-געלד, וואס די הויז-ווירטען האבען גענו-מען, זאל פערעכענט ווערען צום דירה-געלד — זאל דער חוב פון דירה-געלד איהם געשאנקען ווערען און אז הרב ראבינאוויטש זאל צאהלען נאר דאס לויפענדיגע דירה-געלד צו 15 זל. א וואך, אזוי האט דער מורה-הוראה טאקע געצאהלט.

איצט אבער, ווען הרב ראבינאוויטש איז צוליב'ן חתונה-מאכען פון א טאכטער, געבליבען הינטערשטעליג מיט א קליינע סומע דירה-געלד (אויף וואס ער האט געוואלט געבען וועקסלען, וועלכע די ווירטסלייט האבען נישט געוואלט נעהמען), האבען די ווירטסלייט אויסגענוצט די אלטע עקסמיסיע, גערופען דעם קאמארניק, בעצאלט א שטאב גוים און ביי דער אלגעמיינער אויפרע-גונג פון דער ערומיגער בעפעלקערונג, נעכטען אויסגעפיהרט די עקסמיסיע אויף א יוד, וואס איז שוין 25 יאהר מורה-הוראה.

דער רעזולטאט פון דער עקסמיסיע איז איצט אזעלכער, אז דער מורה-הוראה מיט'ן ווייב און 8 קינדער וואלגערן זיך ארום אויף דער גאס, דאס מעבעל איז צובראכען און די ספרים זענען צוטרעטען געווארען דורך די גוישע העלפער פון די יודישע ווירטסלייט.

צוווארעמענדיג מילך האט זי זיך פער'סמ'ט מיט גאז

(2) עלעאנארא זשוכאווסקא (פון שיענקיע-ווישא 52) האט נעכטען 5 פארטאגס אוועקגע-שטעלט אויפ'ן גאז-קיכעל אנווארעמען זיך א ביסעל מילך.

דאס פלעמעל האט שוואך געברענט, און די זשוכאווסקא האט זיך צוגעלייגט צוריק אין בעט „אויף א ווייל".

זי איז באלד איינגעשלאפען, און —

דאס פייערל אויפ'ן גאז-קוכעל האט זיך אויסגעלאשען, און דער גאז האט ווייטער גע-שטראמט.

שפּעטער מיט 2 שעה האט א שכנה'טע גע-וואלט צו איהר אריין — איז אבער די טיר געווען געשלאסען. האט זי געקלאפּט, און אז זי האט געזעהען, מ'עפענט נישט, איז זי געלאפען נאכ'ן סטרוזש.

מ'האט אויפגעריסען די טיר, און געפונען די זשוכאווסקא ליגען אין בעט, א פער'סמ'טע פונ'ם גאז, כמעט אהן סמנים פון לעבען.

דער ארויסגערופענער פּאגאטאוויע-דאקטאר האט מיט דער הילף פונ'ם קינסטליכען אטעם זי קוים אפגעמינטערט.

רעגיסטער פון פערמשפטע

אין דוש. אוסטא נ"ר 51 איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון יוסטיץ-מיניסטער, לויט וועל-כער ס'ווערט נאוועלירט דאס געזעץ וועגען רעגיסטער פון פערמשפט'ע.

ביים יוסטיץ-מיניסטעריום ווערט איינגע-שטעלט א רעגיסטער פון אלע פערמשפטע פאר מיטעלע און שווערע פערברעכענס. אין דערמאנטען רעגיסטער ווערען אויך נאטירט אלע פאלען, ווען ס'ווערט פעראָרדענט אויסצופיהרען אפגעשטעלטע שטראפען, ווען ס'ווערט פעראָרדענט צו בעפרייען א פערמשפטען פון אפזיצען די שטראף מיט א בעדינג, ווען די דאזיגע הנחה איז געווארען אפ-געשאפט אין בעצוג צו א מינדיעהריגען, ווען ס'ווערט פעראָר'ענט אויסצומעקען פון רעגיסטער א פערמשפטען. ווען ס'איז צושיקט געווארען שטעק-בריף און ווען די ארויסגעשיקטע שטעק-בריף זענען צוריקגעצויגען געווארען. אין רעגיסטער ווערען אויך נאטירט פאלען, ווען פוילישע בירגער זענען פערמשפט דורך געריכטען אין אויסלאנד אבער נאר, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א שטראף העכער ווי 3 חדשים ארעסט אדער צוליב אייגענגוציגקייט.

די שטראף קארטען ווערען ארויסגענומען פון רעגיסטער אין פאל, ווען די שטראף ווערט דעם פערמשפטען אויסגעמעקט, אין פאל ווען ס'ווערט פעראָרדענט די קארטען צו בעזייטיגען דורך אנ'אינדיווידועלע גנאדע אדער אמנעסטיע אדער מיט'ן מאמענט, ווען דער פערמשפטער ווערט אלט 70 יאהר.

א פריוואטע פערזאן קאן אויך בעקומען א בעשטעטיגונג פון שטראף-רעגיסטער, אז ר'איז נאך נישט פערמשפט געווארען.

צום סוף דארף בעמערקט ווערען, אז אור-טיילען פאר קליינע פערברעכענס (וויקראטשעניעס) ווערען אין דערמאנטען רעגיסטער נישט נאטירט.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע

נעמט אהן פון 8–12 בייטאג, 4–6 און פון 7–8.

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענע רשוועכע אויף אלע ארט אנאלי נעהמט אן פון 8–12 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8–1. בעזונדער'ע ווארטע-זאל פאר פרויען.

וויאדערקא און שעפּעל... איז אזא מין פאיאנס, וואס ברעכט זיך נישט

(א) אין וואוינונג פון היפאליט פאיאנס (באראווא 4) האט זיך אין דער נאכט פון 26 מאי אריינגעקריגען דער גנב אנדזשעי וויאדערקא.

אז וויאדערקא האט שוין גהאט איינגע-פאקט דאס ביסעל בעל-בתישקייט און געפרוווט דערמיט צו מאכען „לך", איז אנגעקומען פאיאנס...

דערזעהענדיג דעם נישט געבעטענעם אורח, האט ער נישט לאנג געטראכט, צוקלאפּט איהם מיט א שאר-אייזען דעם קאפּ, שפּעטער גוט פער-בונדען מיט שטריק און אריינגעשטופּט אין קאמער'ל.

אינדערפריה איז פאיאנס אוועק צו דער ארבייט, נאכדעם איז ער געגאנגען מאכען א פּוסה און אינגאנצען פערגעסען אין בעל-דבר.

ערשט אויף צומארגענס האט א שכנה דער הערט קרעכצען, זי האט געמאלדען דער פּאליציי, וועלכע האט געעפענט די טירען און בעפרייט דעם געבונדענעם.

נעכטען זענען ביידע, אי דער גנב אי דער בעל-בית געשטאנען פארן געריכט.

וויאדערקא איז פערמשפּט געווארען אויף א יאהר תפיסה און פאיאנס אויף 4 חדשים ארעסט, און דאס אויספיהרען אפגעלעגט.

דער אריער-פאראגראף 175

ר. איזראעל

שפּאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— מיר האבען זיך צופיל אפגעשטעלט אויף דעם יוד, האט בעהמע געזאגט, מיר האט זיך געהאנדעלט זעהן צו איהר ווענט די דערמאנטע סומע קענען אדורכפיהרען דורך די ביכער. אזוי, אז דאס זאל קיינער נישט בעמערקען.

— וואס אנ'אמת האט העלען געזאגט, זענען די סומעס צו גרויס, אז מ'זאל זיי קענען אויף איינמאל ערגיץ-וואו לאקירען. אבער, אז מען מוז וועט מען דאס טון, מיר וועלען מוזען אויפווייזען א קנאפּען פערדינסט אין דער אונטערנעהמונג און אפשר קיין שום פערדינסט נישט.

— נו, גוט, איך פערלאז זיך שוין אויף אייך, דער עיקר איז אבער, אז דאס טאר קיינער וועגען דעם נישט וויסען, אפילו די פערטרוי-ליכסטע מענשען, ווייל אונזערע שונאים לויערען אויף אונז, אויסלאנד פיהרט א הפקירכע אגיטאציע און מהר פעהלט אונז נישט, אז מען זאל וויסען ווי אזוי מיר פינאנסירען אונזער פּארטיי. די שונאים אונזערע האבען נישט קיין פערשטענדניש דערפאר.

— איך פערשטעה דאס אויסגעצייכענט, האט העלען נאאיוו געזאגט, איך וועל זיך בעמיהען צו העלפען אונזער פּארטיי.

די דאזיגע נאכגיביגקייט פון העלען איז שוין בעהמען אויסגעקומען אביסעל פערדעכטיג, ער האט געווארט אויף א קאמף מיט איהר סיי ביי דער הסכמה אהיימצופיהרען און נאך מעהר איצט ביים פערדעקען די אונגעהויערע מיסברויכען זיינע צום סוף איז איהם דאס אלץ אזוי לייכט אנגעקו-מען, אזוי, אז ער האט אנגעהויבען חושד צו זיין צי טוט נישט העלען דאס אלץ אונטער דער רעזשי פון פּריצין. אז העלען איז געווען די גאנצע צייט אונטער זיין איינפלוס — דאס האט בעהמע אויסגעצייכענט געוואוסט, צו דאס איז

מיטאמאל פערשוואונדען דאס האט ער נישט געוואוסט, אבער פאר פּריצין האט ער דאך אין דייטשלאנד נישט געהאט, וואס מורא צו האבען ער האט פּריצין געקענט אונשעדליך מאכען אין די ערשטע 5 מינוטען ווען פּריצי זאל קומען אין לאנד אריין. א חוץ דעם האט ער געהאט איצט אלע מעגליכקייטען צו אבסערווירען און נאכצו קאנטראלירען העלען אויב זי פיהרט זיך נישט אזוי ווי ער וויל. ריזיקירט האט בעהמע שטענדיג און ריזיקא איז געלעגען אין זיין כאראקטער, אויך אין דעם פאל האט ער ריזיקירט, ווייל צו פערלי-רען האט ער נישט געהאט וואס. דאגעגען האט ער פון העלענס מיטגיפט געקענט זעהר פיל געווינען.

— איך פערלאז זיך אויף אייך פולשטענדיג טוט ווי איהר פערשטעהט.

בעהמע האט געמאכט דעם אנשטעל, ווי ער וואלט שווער געארבייט, ער האט געשריבען, גע-רעכענט, אליין נישט וויסענדיג וואס ער טהוט, פּלוצלונג האט ער אוועקגעלעגט די ארבייט, ער האט זיך איינגעקוקט אין העלען, וועלכע איז גע-זעסען אריבערגעבויגען איבערן טיש און ערנסט אריינגעארבייט אין די פערגאלכעסיגטע ביכער, ער האט געקוקט אויף איהר חלב ענטבלויזטע פּליי-צעס, אויף דעם שניי-ווייסען לייב, ער האט געקוקט אויף איהרע בלאנדע זיידען-ווייכע האהר, ער האט אריבערגעקוקט איבער איהר קאפּ, כדי צו כאפּען א בליק אויף איהר ברוסט, און באלד האט ער פערגעסען, אז ער געפינט זיך אלס א בעאמטער אין א געשעפטס-אונטערנעהמונג. אז אקעגען איהם זיצט א בעאמטין מיט וועלכער ער בעפעהלט ס'האט זיך אין איהם צושפּילט זיין תיהשע ליידענ שאפט. ער האט מעהר נישט געקענט קלאהר און לאגיש טראכטען, ער איז געשטאנען אונבעהאלפען

און נישט געוואוסט וואס ער האט צו טון, ער האט זיך געדרייט הין און צוריק איבערן צימער. שוין עט ליכע מאל געוואלט צוגעהן צו איהר, ארומנעהמען זי, צודריקען צו זיך, געווען גרייט אפצוטון אפילו די גרעסטע געמיינהייטען דא אין ביורא-צימער, אפילו אין די אויגען פון פרעמדע מענשען, האט איהם נישט געלאזט רוהען. ער האט געמוזט אין וואס עס איז אויסלאדענען זיין ליידענשאפט, ער איז צוגעגאנגען צו איהר, ארויפגעלעגט זיין האנד אויף העלענס נאקעטען אקסעל און געזאגט.

— און איצט העלען וועט איהר שוין נישט מורא האבען צו קומען צו מיר אין דער וואוינונג אווענד-צייט.

— צוליב וואס האב איך דען אהין צו קומען האט העלען געזאגט, כדי זיך ארויסצודרעהען פון א דירעקטען ענטפער.

— אט אזוי צו מיר צו גאסט, העלען, איהר זענט דאך נישט אזוי נאאיוו, אז איהר זאלט נישט פערשטעהען, אז א חוץ ריין געשעפטליכע בעציהונגען, א חוץ בעציהונגען פון פריינדשאפט צו אייער עלטערן-הויז, האב איך דאך פאר אייך אנ-דערע געפיהלען, וועלכע פאדערען אנדערע אומ-שטענדען, אנ'אנדער אטמאספער. אנ'אנדער שטימונג ווי דער אין ביורא, ביי די טישען, וועלכע זענען בעלעגט מיט חשבונות און דאקומענטען.

העלען האט מעהר נישט געהאט איהר איי-גענעם ווילען, האט מעהר נישט געהאט דעם כוח זיך אקעגענצושטעלען, האט נישט געפיהלט קיין שום אנלעהן הינטער זיך און האט דעריבער פער-לוירען די דרייסטקייט אפילו אקעגענצורעדען. זי האט אבער געמוזט עפּיס רעדען און האט גלייך געענטפערט בעהמען.

— וואלט דען ביי אזעלכע בעדינגונגען נישט געווען בעסער, ווען מיר זאלען זיך בעגעגענען אין גאס אדער גאר ביי אונז אינדערהיים?

בעהמע איז געווען איבערראשט פון העלענס ענטפער. ער האט זיך איצט גערעכט אויף א פּשוטער אוואנטורע און צום סוף האט ער צום ענין בעקומען א הסכמה. מ'האט דערפון געקענט ארויס-דרינגען, אז ס'האנדעלט זיך נאר וועגען דעם ארט פון „ראנדעוואו" און דעריבער האט בעהמע העם-ליך געענטפערט, נישט אראפּנעהמענדיג די האנד פון העלענס אקסעל.

— נישט איינס און נישט דאס צווייטע איז צוועקמעסיג. איהר דארפט אליין פערשטעהן, אז דאס טרעפען זיך מיט אייך עפענטליך אין גאס אדער אין א לאקאל וואלט אין דער איצטיגער צייט ארויסגערופען אנ'איבריגע סענסאציע. מענשען קענען נישט גלייך און עהרליך טראכטען און האבען גערן צוצוגעבען צו יעדער גאנץ פּשוטער גע-שעהעניש א גרויסע דאזע סענסאציע. דאס איז בכלל נישט געווען צוועקמעסיג. וואס שייך ווידער אז איך זאל קומען אין אייער שטוב דוכט זיך מיר...

— וואס דוכט זיך אייך?

— מיר דוכט זיך, אז דאס וואלט נישט גע ווען ליב'ן ווילען פון אייער פאטער.

— מיין פאטער איז דאך מיט אייך אין דער גרעסטער פריינדשאפט.

— יא, דאס איז אמת, אבער איך ווייס דאך ווי שטרענג אייער פאטער איז אין מנהגים און זיטען און ער וואלט זיכער נישט געוואלט ליידען, אז אימיצער זאל בכלל גלאט אזוי קומען צו זיין דערוואקסענער טאכטער.

העלען איז איצט געווען אלץ איינס, זי האט זיך איצט נישט אפגעגעבען קיין חשבון דערפון וואס בעהמע וויל. זי האט געהאט א פולשטענדיגען כאאס אין די געדאנקען. נאך נישט אלץ איז גע-ווען אדורכגעטראכט, נאך נישט אלץ איז געווען קלאר, זי איז געווען ווי בערוישט פון דעם אלעם, וואס מיט איהר קומט פאר. אמבעסטען וואלט זי געוואלט, ווען קיינער רעדט נישט מיט איהר, ווען מ'זאל זי א נעוויסע צייט לאזען צורוה און איג-גאנצען מיט איהר נישט רעדען און כדי פטור צו ווערען פון די ווייטערדיגע בעמעס פארשלאגען האט זי מיט א געצוואונגענעם שמייכעל געזאגט,

— מיר וועלען רעדען דערפון, ווען די פראגע וועט ווערען אקטועל, דערווייל איז אקטועל די קאסע...

— איהר רעדט פערנונפטיג האט בעהמע געזאגט, פערגעסענדיג אינגאנצען, אז ער האט ארומגענומען העלען, וועלכע האט נישט געהאט קיין מוט איהם אקעגענצושטעלען, נאר איהם לייכט אפגעשטויסען פון זיך.

(פארטזעצונג קומט).

האנדווערקעריי און האנדעל

אנ'אפענע ווענדונג
צום קאמיטעט פאר ראטעווען די יודישע מלאכה

פון מאג. מ. באלבערישסקי

זעהר געעהרטע הערען!

העכער אחודש איז שוין פארבײַ פון מאמענט, ווען דער דאזיגער קאמיטעט איז געשאפען געוואר־רען. ס'איז, גלויב איך, איבעריג צו שרייבען און אייך, הערען מיטגלידער פון קאמיטעט אויפצוקלערען וועגען דער קאלאסאל וויכטיגער אויפגאבע, וואס איהר האט זיך געשטעלט און וואס דער קאמיטעט דארף ערפילען.

פארוואס זשע הערט מען עפעס נישט ביז היינטיגען טאג וועגן אייער טעטיגקייט?

דער קאמיטעט דארף דאך נישט פיהרען קיין קאנספיראטיווע ארבייט, טא פארוואס־זשע האט ער אנגענומען א פול מויל מיט וואסער און אפילו ביז איצטער נישט אנגערוקט קיין ווענדונג צו די האנדווערקער וועגן דער דאזיגער דרינגענדער אנגעלעגענהייט?

און וואס הערט זיך עפעס מכוח שאפען א גע־וויסען רעטונגס־פאנד פאר די ארימע יודישע בעל־מלאכות וועלכע קענען בשום אופן זיך נישט שא־פען די נויטיגע סומע (עטליכע צעהנדליג גילדען) אויף אויסצוקויפען די האנדווערקער־קארטע?

הכלל, ליבע פריינד פון קאמיטעט פאר ראטע־ווען די יודישע מלאכה, געדענקט אז די צייט איז קורץ, די סכנה — געוואלטיג און די נויט איז גרויס און קוים וואס איהר אנטהויבען אזא וויכ־טיגע ארבייט, דאן שטעלט זיך נישט אפ שוין ביים אנהויב:

הערען פון קאמיטעט, האנדווערקער ארגאני־זאציעס, פערוואלטונגען פון אלע צעכען און האנד־ווערקער פעראיינען — רופט, מוטערט, שאפט אלע נויטיגע מעגליכקייטען, אז יודישע בעלי מלאכות זאלען באך ביי יאהר נישט דארפען פערפאלגט ווער־רען. זעהט צו בעזארגען די טויזענטער יודישע בעלי מלאכות מיט די רעכטליכע דאקומענטען וואס זיי האט געפען פארמעל די מעגליכקייט צו פעדריגען דעם ביסען ברויט.

יודישע האנדווערקער, בעזאָרגט אייך מיט האנדווערקער־קארטען — אהן וועלכע איהר וועט א טאג נישט קענען עקזיסטירען.

ווי אזוי די יאפאנער פערפלייצען די וועלט מיט סחורות

פון ז. האבער (וויען)

צעהנדליגער יאהרען זענען פערגאנגען זייט אייראפע איז פלוצים פערפלייצט געווארען פון טויזענדער און טויזענדער יאפאנער, אלע מיטן צוקערזיסען שמייכעלע אויפן פנים. אין אלע גרוי־סע אייראפעאישע שטעט זענען זיי געווען צו זע־הען אויף שריט און טריט און קיינער האט נישט געוואוסט צו וואס זיי זענען אייגענטליך געקומען, וואס זיי טוען און וואס זיי ווילען. ס'האט געהיי־סען: זיי שטודירען, אבער וואס זיי שטודירען האט קיינער נישט געוואוסט און קיינער האט זיי אויך נישט ערנסט גענומען. מ'האט זיי געהאלטען פאר מינדערווערטיג.

ערשט איצט ווערט מען געוואויר, וואס זיי האבען געטון. זיי האבען שפיאנירט אין אלע איי־ראפעאישע אינדוסטריען, האבען זיך ארײַנגעשטופט אומעטום און ארויסבעקומען וואס זיי האבען גע־וואלט און ביי זיך אין דער היים, האבען זיי דערנאך פאוואלי, פאוואלי אנגעהויבען אויסצו־ארבייטען אלעס וואס זיי האבען געזעהען אין דער אייראפעאישער וועלט.

און אזוי ווי די יאפאנער האבען נישט קיין שום בעדערפענישען, נישט קיין קולטורעלע און נישט וועגען עסען, מאכען זיי די אלע אונזערע אינדוסטריע־חפצים כמעט אומזיסט, און זיי פער־שפרייטען אלע ארטיקלען אזוי ביליג, אז די גאנ־צע וועלט שטעהט און ווייסט זיך קיין עצה נישט צו געבען. ס'איז גענוג ווען מיר וועלען ברענגען עטליכע משלים:

די טייערסטע ביכער פון דער וועלט־ליטע־ראטור אין אלע לשונות פון דער וועלט, האבען זיי פאטאגראפירט און זיי פערשפרייטען די זעלבע ביכער אזוי ביליג, אז דער פערלאג גופא מוז דערפאר פערלאנגען צעהן מאל אזוי פיל.

גומי־מענטעל פערקויפען זיי פאר הערען, אדער דאמען צו פופציג אמעריקאנישע סענט.

בעת אנדערע פאבריקען קענען מענטעל אויס דעם זעלבען שטאף נישט פערקויפען אונטער דריי ביז פיר דאלאר.

זייערע זייגערס פערקויפען זיי שוין מיט צוואנציג אמעריקאנישע סענט דעם מעטער, גרויסער ליאנער זיידענפאבריקען קענען דעם שטאף אין דערזעלבער קוואליטעט נישט ליפערן אונטער א דאלאר.

צייהן־בערשטלעך קאסטען אנ'ערך דריי סענט דאס טיק. די זעלבע קוואליטעט קאסט ערגיץ אנדערש לכל הפחות צעהן מאל אזוי פיל.

אזוי פערשפרייטען זיי איין ארטיקעל נאכ'ן אנדערן אזוי ביליג, אז די גאנצע סוחרישע וועלט מאכט א געשריי איבער דער קאטאסטראפע, וואס דראהט דער גאנצער וועלט־ווירטשאפט פון די יאפאנטשיקעס, וואס האבען צעהנער יאהרען ביי אונז אויסשפיאנירט אלעס ווי אזוי מיר מאכען עס, בכדי איצט אייראפא ווירטשאפטליך צו רואינירען און צו דערשטיקען.

ווען פיהרען האנדעלס-ביכער
און ווען דער אינערליכער נאציאנאלער הלואה

אויף די וועכענטליכע שמועסען אין צענט־ראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15, זענען די וואך אויף דער וועכענטליכער פערזאמ־לונג ארומגערעדט געווארען פאלגענדע פראגען:

ביזן 5 אויגוסט אמשפעטסטענס דארפט איינ־געצאהלט ווערען די לעצטע ראטע פון דער אינער־ליכער 6 פראצענטיגער נאציאנאלער הלוואה, ביז דעם טערמין דארפען אויך אלע צוצאהלען דעם אונטערשיד פון דער סובסקריפירטער סומע און דער איינגעצאהלטע ביז יעצט סומע, ד. ה. די, וועלכע האבען פערפעהלט צוצאהלען איין, אדער מעהרערע ראטעס, מוזען אומבעדינגט ביזן 5/8 צוצאהלען אין געגענפאל פערלירען זיי די איינגעצאהלטע, ביז יעצט, סומע.

ווייטער איז דערמאנט געווארען, אז מיטן 1/7 איז אריין אין לעבען דער אלגעמיינער פוילי־שער האנדעלס־קאדעקס לויט וועלכען האנדעלס־ביכער דארפען פיהרען אונטערנעמונגען, וועלכע ווערען פעררעכענט צו דער 1, אדער 2 קאטע־גאריע האנדעלס־פאטענט אדער צו די ערשטע פינף קאטעגאריעס אינדוסטריע. א חוץ דעם מוזען פיה־רען ביכער אונטערנעמונגען פון 6—8 קאט. אויב זיי בעזיצען פערקויפס־לאגערס אויפן סמך פון א רעגיסטראציע קארטע.

די פליכט צופיהרען ביכער איז שטארק פער־בינדען אין האנדעלס־קאדעקס מיטן רעגיסטרירען זיך אין קרייז־געריכט און דעריבער די אונטער־נעמונגען, וועלכע זענען רעגיסטרירט און בעזיצען קלענערע קאטעגאריעס פאטענטען, מוזען זיך אום בעדינג אויסשרייבען פון האנדעלס־קאדעקס. דאס קאן מען מאכען דורכן בעלעגען א געהעריגע ביטע. די, וועלכע זענען ביז יעצט נאך נישט רע־גיסטרירט און אונטערליגען דעם געזעץ, דארפען אין פערלויף פון 6 חדשים, דאס הייסט ביז סוף יאהר 1934, דאס אדורכפיהרען.

דאס נישט פיהרען ביכער זעהט פאראויס א סאנקציע פון געלד־שטראף, אדער ביז 6 חדשים ארעסט.

די דערמאנטע פעראָרדנונג האט זיך בעווי־זען ערשט דעם 10/7 און ס'איז באלד אונטערגע־נומען געווארען שריט דורך די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, דעם טערמין פון איינפיהרען ביכער איבערריקען ביז 1/1—1935, ליידער האט אדער דאס קיין ערפאלג נישט געהאט.

יודישע בעקער־ארבייטער פראטעסטירען פאר נישט דערלויבען צו ארבייטען שבת ביינאכט
גרויסע פערזאמלונג אין דערנעהרונגס־פעראיין

(—) אין צוזאמענהאנג מיט'ן קינדיגען דעם לוין־אפמאך פון קריסטליכען בעקער־צעך, איז שבת פארגעקומען אין דער 4־טער אפטיילונג פון דער־נעהרונגס־פעראיין (אגראדאווא 9) א גרויסע פער־זאמלונג פון יודישע בעקער־ארבייטער.

אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט איבער 150 בעקער־ארבייטער.

אין א לענגערען רעפעראט האט ראטמאן מילמאן אנגעוויזען, אז דאס וואס דער קריסטליכער בעקער־צעך טרעט ארויס, אז מ'זאל פערוועהרען די יודישע בעקערייען צו ארבייטען אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג, וועט גיכער זיין, אז די יודישע בעקער־ארבייטער ווילען זיין בעשעפטיגט נאר 5 טעג אין וואך. וואס עס וועט זיכער ברענ־גען דערצו, אז די יודישע בעקער־ארבייטער ווע־לען נישט קענען העלפען די ארבייטסלאזע יודישע בעקער־ארבייטער, ארבעטבעבענדיג, ווי ביז איצט א טאג ארבייט אין דער וואך.

ראטמאן מילמאן האט אנגעוויזען אז אויפ'ן לעצטען צוזאמענפאהר פון קריסטליכען בעקער־צעך, וואס איז פארגעקומען אין ווארשא, האבען זיי געפאדערט, אז עס זאל בכלל אפגעשאפט ווערען דער זונטאג־רוהע אין די קריסטליכע בעקערייען, און אויב דאס וועט געלונגען אדורכצופיהרען, וואס אויסקומען, אז יודען וועלען ארבייטען 5 טעג אין וואך, בעת די קריסטליכע ארבייטער וועלען זיין בעשעפטיגט 7 טאג אין וואך.

ראטמאן מילמאן פאדערט אויף, אז עס זאל אונטערגענומען ווערען א גרויסע אקציע, אז די יודישע בעקער־ארבייטער, וואס רוהען אום שבת זאלען מעגען ארבייטען זונטאג.

אויף דער טענה פון קריסטליכען בעקער־צעך, אז אין די יודישע בעקערייען, ווערען נישט אפגעהיטען דער 8־שעה'דיגער ארבייטס־טאג, האט ה' מילמאן אנגעוויזען, אז ווענען דעם קעמפען טאקע די יודישע בעקער־ארבייטען און מיט דער צייט וועט דער אנגעווירטהאנטער ענין זיכער ברענגען די געוואונשטע רעזולטאטען.

צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזא־לוציע פראטעסטירענדיג אמשארפסטען געגען שטע־רען די יודישע בעקער־ארבייטער צו ארבייטען אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג.

פעראיין פון בעזיצער פון גאסטראנאמישע אנשטאלטען

אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פא־מארסקא 15 איז פארגעקומען א ארגאניזיר־פער־זאמלונג פון די „צוקערניעס", „מלעטשארניעס", „הערבאטשארניעס" און „יאדלאדייניעס"־בעזיצער.

די רעדנער האבען אנגעוויזען, אז די גאס־טראנאמישע אנשטאלטען זענען ביז איצט נישט געווען ארגאניזירט און דאס האט זיך שלעכט אפ־געשלאגען אויף יעדען פון דער בראנזשע. די נייע פעראָרדנונג וועגען צוואנגס־פעראיינען קענען טרע־פען די דערמאהנטע בעזיצער פון גאסטראנאמישע אנשטאלטען נישט צוגעגרייט און נישט נאר בע־שווערען, נאר איבערהויפט אוועקנעהמען די פרנסה. די גרופע קליינהענדלער טראגען די גרעסטע לאס־טען; צאהלען שטייערן 2% אין דער צייט, ווען אנדערע צאהלען 1%, מוזען בעזיצען צוגאבס־פאטענטען פון עקציז־אמט, צאהלען 50% אלס צו־שלאגען צו דער עלעקטרישער ליכט א. א. וו.

לעצטענס איז פארגעקומען א נייע גזירה, א נייע בעשווערונג: די פאליציי הייסט שליסען די געוועלבער 7 אווענט. נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס יעדער אנשטאלט בעזיצט א ספעציעלע קאנ־צעסיע פון מאגיסטראט אויפ'ן איינריכטונג פון לאקאל. דאס בעקומען פון די קאנצעסיעס איז אנגעקומען זעהר שווער און האט געקאסט פיל געלד. ביי דעם זענען די לאקאלען אונטערגע־ווארפען ספעציעלע קאנטראלעס, קאמיסיעס א.א.וו.

צום סוף ווערט בעשלאסען צו גרינדען א סעקציע בעזיצער פון גאסטראנאמישע אנשטאל־טען ביים צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פא־מארסקא 15. אין דער פערוואלטונג ווערען גע־וועהלט: נאמבורג — פרעזעס, שאנצער און אמועל־וויצע־פרעזעסען, הארצוויטש — סעקרעטאר, הערש־קאוויטש — קאסירער, פייערמאן און זינגער.

די פערוואלטונג האט זיך גלייך פערשטענ־דיגט מיט'ן ראטמאן כארי וועגען אינטערווענירען ביי דער מאכט.

ביי די שאכטעל־מאכער

די שאכטעל־מאכער־קארפאראציע, וועלכע האט זיך ביז־איצט געפונען אין לאקאל מאלודניא־ווא 4, האט זיך איבערגעצויגען אויף פאמארסקא 15 אין לאקאל פון קליינהענדלער־צענטראלע.

נאך א פאר חדשים'דיגען איבעררייס איז באנייט געווארען די טעטיגקייט. ס'ווערט אדורכ־געפיהרט א איבער־רעגיסטראציע פון אלע מיט־גלידער און גרייט צו אין די נאהענטסטע צייט די אלגעמיינע פערזאמלונג מיט וואהלען.

אלס צייטווייליגער אנפיהרער פון דער קארפ־פאראציע ביז דער פערזאמלונג איז בעשטימט גע־ווארען דער געוו. סטארשי ה. ווארגאטש.

גלייכצייטיג איז אויך א קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען דעם 9־טען ד. ח. בעשלאסען געווארען זיך אנצושליסען אין דער עקספאזיטור פון יודישען האנדווערקער־פערבאנד אין פוילען.

א פערזאמלונג פון שניידער־כאלופניקעס

היינט קומט פאר א פאך־פערזאמלונג, פון דא־מען שניידער־כאלופניקעס, וואס ווערט גערופען פון דאמען שניידער כאלופניקעס פעראיין, פאמארסקא 53, אויף דער פערזאמלונג וועט בעטראכט ווערען די שטעלונג פון די דאמען שניידער כאלופניקעס, צום קומענדען היבסטער־סעזאן.

עלעקטרא־מאנטערן פערלאנגען
צו אנערקענען זיי אלס האנדווערקער

די ספעציעלע קאמיסיע, וואס איז בעשטימט געווארען אויף אדורכצופיהרען דעם בעשלוס, וועגען צורעכנען עלעקטרא־מאנטערען צו האנדווער־קער, האט אנגעהאלטען א קאנפערענץ און די אנ־גענומענע דעציזיע איבערגעגעבען די פערוואלטונג פון די לאדזער האנדווערקער־קאמער, אויף צו בע־שטימען דעם בעשלוס פון דער קאמיסיע.

אויפגעלעזט די 3. אבטיילונג פון לאדזער דערנעהרונגס־פעראיין

(—) די 4־טע אבטיילונג פון דערנעהרונגס־פעראיין, האט דערהאלטען א מיטטיילונג פון דער ווארשאווער צענטראלע, אז עס איז אויפגעלעזט געווארען די 3־טע אפטיילונג פון לאדזער דער־נעהרונגס־פעראיין (ברזשעזשינער 19), צוליב די פסדר'דיגע אנפאלען אויף די מיטגלידער פון דער 4־טער אפטיילונג.

קורץ־טערמיניגע קורסען פאר לערנינגלעך

אין דער צווייטער העלפט פון סעפטעמבער ארגאניזירט די לאדזער האנדווערקער־קאמער א צו נאב לערן־קורס פאר לערנינגלעך.

דער קורס וועט פארקומען אין לאקאל פון איינער פון די היגע פאוושעכנע שולען. רעכענדיג אויף א גרויסער פרעקווענץ, גרייט די האנדווער־קער־קאמער צו א בורסע פאר די שילער פון דער פראוינץ.

די בורסע וועט זיך געפינען אין לאקאל פון דער האנדווערקער „רעסורסע" אויף קילינסקא גאס.

לעגענדע וועגען אַ ייד אין מעקסיקאָ

אַ פרוי, וואָס קומט יעדע נאַכט אַרויס פון די בערג און קלאָגט: „וועה צו מיין פאָלק וואָס איז חרוב געוואָרען“

(איבער די מעקסיקאַנער פילפאַרביגע גאַסען)

פון דר. א. קאַראַלניק.

שווער צו אָטעמען אין דער שטאָט. מעקסיקאָ אַזוי הויך, אַז די לופט ווערט שיטער און דאָס האַרץ פּלאַטערט, און יעדער איבעריגער שריט מאַכט מיד. עס גלוסט זיך צו ליגען אין האַלב־שלאָף. ליגען און חלום'ען וועגען איבעריגע זאַכען, וועגען פערגאַנגענעם, וועגען דעם וואָס איז פערשוואונדען ערגיץ־וואו הינטער די בערג, הינטער די ווייסע באַרגשפּיצען, דעם פּאָפּאָקאַטעפּעטל און דעם אישקאַציוואַטל. מערקווירדיגע בערגען.

אָבער אָט זעענען זיי, די צוויי ווייסשימערירענדיגע בערג, קוקען אַזוי ערנסט, אַזוי ממשות'דיג, ווירקליך אַראָפּ אויף דיר. און דאָך, עפּעס נישט פון דער וועלט. צוויי רידען פון פערציימענס, איבערגעבליבענע פון אַ צייט, ווען די וועלט איז נאָך געווען אַנדערש. איך ווייס נישט — פרישער, גרעסער, שווערליכער אָדער פאַנטאַסטישער. אַנדערש, יעדענפאַלס.

איך שפּאַן איבער די גאַסען און געסלעך פון מעקסיקאָ. עס איז הייס. באַר־וואָס האָט, ווי אין די איצטיגע רעגען־חדשים, אַ גאָס־רעגען אַ רעגען, אָפּגעפרישט די לופט, און ווען נאָר דאָס האַרץ וואָלט נישט אַזוי געפּלאַטערט, וואָלט עס זיך אַזוי גרינג געגאַנגען איבער די שמאָלע לאַנגע, ווינקעלדיגע גאַסען פון דער „שטאָט פון פּאַלאַצען“, ווי זיי רופען די הויפּט־שטאָט אין דער קלינגענדער און רעטאָרישער שפּאַנישער שפּראַך.

אַ שטאָט פון גרויסאַרטיגען ווילען און פערכאַפּענדער ראָמאַנטיק, פון אַ באַרבאַרישען חלום, וואָס איז געוואָרען ווירקליכקייט.

הויך אויף דעם באַרג — דאַכט זיך, די העכסטע, אָדער איינע פון די העכסטע שטעט פון דער וועלט — איז מעקסיקאָ אַ בעשטעטיגונג אין אייזען און שטיין פון דעם אַלט־קאַסטילישען, שטאָלצען וואָרט: „וואו עס וויל — קען“. אַ קליין הייפעלע שפּאַנישע אַוואַנטוריסטען, הערנאַן קאָרטעס, אַלוואַראַדאָ, בענאַוויס, א. אַ. וו., הונגעריג נאָך גאָלד און נאָך מאַכט, האָבען זיך אַריינגעוואַגט אין אַ שווער־צוגענגליך לאַנד, איבער בערג, איבער טייכען, אין טראָפּישער היץ, אין שווינדלענדער הויך, אין אַ גוואַלדיג־אָרגאַניזירטער מדינה פון מיליאָנען מענשען, מיט אַן אַרמעי, מיט דיסציפּלין — אין דעם אַצטעקען־לאַנד, און אין אַ קורצער צייט, פון 1519 ביז 1520, האָבען זיי צובראָכען די מדינה, צוריסען דאָס לאַנד, חרוב געמאַכט די הויפּט־שטאָט טענאָשטיטלאַן, און מעקסיקאָ איז געוואָרען אַ שפּאַנישע פּראָווינץ..

ווי אַזוי דאָס האָט געקאָנט פּאַסירען, וואָס אַזוינס איז געשעהן אין אַלט־מעקסיקאָ, וואָס האָט געמאַכט אַזוי גרינג די אַרבייט פאַר די שפּאַניער, איז אַ רעטעניש און אַ וואונדער. די שפּאַניער אַליין האָבען עס נישט פערשטאַנען. די אינדיאַנער — נאָך ווייניגער. בלויז אַ פּאָר הונדערט יאָהר צוריק איז אַלצדינג אין בעפעל.

שבט נאָך שבט איז געקומען און זיך בעזעצט אויף די פעלדער און צווישען די בערג פון דער איצטיגער מעקסיקאָ. ביז די לעצטע זענען געקומען, די מענשען פון מזרח, די מעשיטוס אָדער די אַצטעקען. באַמאַהדען פון אומבעקאַנטע מקומות, האָבען זיי זיך אָנגעשטעלט אויף דעם הויך־פּלאַטאָ פון מעקסיקאָ, דאָרט וואו דער „אָדלער האַלט אין זיינע נעגעל די שלאַנג“, דאָרט וואו דער באַפּאַל־בוים בליהט, האָבען זיי געבויט זייער ערשטע שטאָט, טענאָשטיטלאַן, און פון דאָרט זיך פערשפּרייט, צושפּרייט זייערע אָדלער־פליגלען און געוואָרען די הערען פון מעקסיקאָ.

צוויי הונדערט יאָהר געוועלטיגט מיט אַ פּחד אין האַרצען: ביים, ווייסע מענשען וועלען קומען פון דעם מזרח און זיי פערטרייבען און ירש'ענען דאָס לאַנד. און זיי זענען געקומען, די ווייסע מענשען פון דעם מזרח.

די שבטים האָבען זיך אויפגעהויבען קעגען דער הערשאַפט פון מאַקטעזומא. פינף הונדערט אינדיאַנער זענען באַגלייט דעם הייפעלע שפּאַניער און דער לייב פון קאַסטיליע און לעאָן האָט צוריסען דעם אָדלער פון מאַקטעזומא. דערנאָך אָבער זיך אַ וואָרף געטאָן אויף די מיליאָנען אינדיאַנער, און זיי אַלע זענען געוואָרען די קנעכט פון דעם שפּאַניער און פון זייער געטער.

און אָט שטעה איך אויף דעם „סאָקאַלאָ“, דעם הויפּט פּלאַץ פון מעקסיקאָ. דער צענטער פון דער שטאָט. דאָ דער „פּאַלאַץ“, דער צענטראַל זיץ פון דער רעגירונג; דאָ די מעכטיגע קאַטעדראַלע; דאָ אויך דער „טעמפּלאָ“ פון דעם לעצטען קעניג פון די אַצטעקען — מאַקטעזומא, דער לעגענדאַרישער, דער פון קאָרטעס פערמאַטערטער.

אויף דעם אייגענעם אָרט איז געשטאַנען אַמאָל דער פּאַלאַץ פון מאַקטעזומא, דער הויפּט טעמפּעל פון דעם גאָט קעצאַלקאָאַטל, דער גאָט פון זון און פרוכטבאַרקייט.

איך געה אַריין אין דער קאַטעדראַלע. ריזיג גרויס, גרוי און פוסט. די קירכע איז הייבט נישט אין כלי — אין דער רעוואָלוציאָנערער רעפּובליק פון מעקסיקאָ. נישטאָ קיין גאָלד און קיין דימענטען, ווי אין די אַלע אַנדערע קירכען פון שפּאַניען; אויך נישט קיין זעלטענע בילדער און סטאַטועס. אויך דער סטיל איז נישט איינגאַנצען קאָלאָניאַל־איראָפּעאיש.

אין אַ ווינקעל, איבער אַן אַלטאַר, הענגט אַ בילד פון דער מאַדאָנאַ. די „מאַדאָנאַ פון מהילה“ הייסט זי ביים פאָלק, און אַן אינטערעסאַנטע לעגענדע שוועבט אַרום איהר.

געלעבט אַמאָל אין מעקסיקאָ, אין דעם זעכצענטען יאָהרהונדערט — דערצעהלט די פאָלקס־מעשה — אַ ייד, אַזוי פערעקשנ'ט אין זיין גלויבען, אַז די הייליגע אינקוויזיציע האָט זיך געמוזט אָנגענומען פאַר זיין זינדיגער נשמה און איהם ראַטעווען פון דעם אייביגען גיהנום. האָט מען איהם, פערשטעהט זיך, איינגעזעצט אין דער אונטערערדישער טורמע, וואו די אינקוויזיציע פלעגט האַלטען איהרע אומגליקליכע קרבנות. דער ייד איז אָבער געווען אַזוי האַרט און שטאָלץ ביי זיך, אַז ער האָט מיט קיינעם נישט געוואָלט רעדען און זיך נישט מודה זיין אין זיינע זינד. ביז איין שעה נעמט טאָג האָט דער ייד געבעטען דעם וועכטער, ער זאָל אים געבען אַ פּינזעל און פאַרבען מיט אַ שטיק לייוונט, ער זאָל קאָנען מאָלען און פערברענגען די צייט ביז ער וועט פערברענט ווערען אויף דעם שייטער־הויפען. דער וועכטער האָט עס איהם געבראַכט, און דער ייד האָט אָנגעהויבען צו מאָלען. און ווי פון זיך אַליין האָט זיך אָנגעהויבען צו מאָלען ביי איהם אַ בילד פון דער מאַדאָנאַ. אַזוי שעהן, אַזוי זיס און מילד, ווי מען האָט עס נאָך קיינמאָל נישט געזעהן אין מעקסיקאָ. די קונסט פון איטאַליע און פון פלאַנדערן, וואו דער ייד האָט פריהער געלעבט, האָט זיך פערשמאָלצען אין דעם בילד. און ווען דער אינקוויזיטאָר האָט דערזעהען דאָס בילד, האָט ער זיך נישט געקאָנט אָנקוקען. ער האָט פערשטאַנען, אַז דאָ איז אַ מופת, אַ וואונדער, פון דער מאַדאָנאַ. אין זיין האַרץ איז ווייך געוואָרען; אָבער דעם יודענ'ס האַרץ אויך. איהם האָט זיין אייגען ווערק געמאַכט פאַר אַ גלויביגען קריסט. מען האָט איהם בעפרייט, דאָס בילד אָבער מיט דעם נאָמען „די מאַדאָנאַ פון דער מהילה“ האָט מען אויפגעהאָנגען איבער דעם אַלטאַר אין דער קאַטעדראַלע.

א נאאיווע לעגענדע, אָבער וויפיעל בלוט, יודיש בלוט, קלעפּט אַרום איהר, בלוט נאָך נישט אָפּגעוואַשט פון דער צייט!

* * *

ווי־ראַמאַל, אין דער לעבעדיגער, פילפאַרביגער, פאָלקסטימליכער, אינדישער, באָרוועסע — „טעפּיטע“. „טעפּיטע“ איז דער גנבים־מאַרק פון מעקסיקאָ פון דעם מאַרק, פון די שענקלעך, פון מעקסיקאָ.

אַ מעקסיקאַנער יודישער פּאָעט, בעלינער, האָט מיר שפּעטער שעה'נווייז דערצעהלט די וואונדער פון טעפּיטע, ווי מען שטעכט דאָרט מיט מעסערס פאַר אַ מינדעסטען וואָרט, ווי ווילד דאָס לעבען איז דאָרט. ער האָט אפילו אָנגעשריבען אַ פּאָעמע וועגען טעפּיטע, אָבער, בעדאַוערט, אויף מיר האָט טעפּיטע נישט געמאַכט אַזאַ געוואַלדיגען איינדרוק.

און פון „טעפּיטע“ צו ראָזאַריאָ, דער לאַנגער, גרויסער גאַס, וואו עס שטעהט איינע פון די עלטסטע קירכען פון מעקסיקאָ די „סאַנטיסימאַ“, אַ בנין ווי אַ פעסטונג, געבויט פאַר דורות, אויף אייביגקייטען. די „סאַנטיסימאַ“, די הייליגסטע, האָט זיך געוואָלט בעזעצען אין מעקסיקאָ אויף שטענדיג, „אין עטערנאַ סעקולאַ סעקולאָרום“, אויף אַלע אייביגקייטען, ווי עס הייסט אין דער קירכען־שפּראַך; אָבער די „אייביגקייט“ האָט געדויערט בלויז אַ פּאָר הונדערט יאָהר, אַ שפּאַן, ווייל מעקסיקאָ קען נישט פערטראָגען די פרעמדע משא און זי שלינגט זי איין. די „סאַנטיסימאַ“ זינקט איין אַלץ טיפער און טיפער. באַלד וועט פון איהר בלייבען בלויז אַ שפּיץ און אַ נאָמען.

די זומפּען פון טענאָשטיטלאַן פערשלינגען דעם שטאָלץ פון אַלט־קאַסטיליע. דער אָדלער בעזיגט דעם לייב. און דאָס איז דער מערקווירדיגער גורל פון מעקסיקאָ. קיין שום קולטור האַלט זיך דאָרט נישט צו־לאַנג. אפילו נישט די מאַיאַ'נס.

אָבער אויך דער בייזעסטער פּאַלאַץ פון מעקסיקאָ זעצט זיך איין אויך. אַ פעהלער פון דער אַרכיטעקטור, זאָגט מען, א נישט צוגעגרייטער בעדען פאַר'ן פּלאַן. מעגליך, „אָבער יעדער פּלאַן איז נישט גוט געבויט, ווען דער גרונט איז נישט זיכער, און ווען די תהומות רופען.

* * *

מיר. אַ טאָג געהן, און דאָס האַרץ פּלאַטערט נאָך מעהר. אויף אַ ווייל זיך אַוועקזעצען צו כאַנבאָרן דעם אַמעריקאַנישען קאַפע, וואו מען טרעפט פאַר נאַכט „גאַנץ מעקסיקאָ“, ד. ה., אַלע טוריסטען און די אינטעליגענץ פון דעם לאַנד. אַ וואונדערליך הויז, „קאַסאַ דע אַסולעכאָס“ רופט מען איהם, דאָס הויז פון מאָזאַאיק־ציגעל. אין דעם זאַל, וואו איך זיץ און טרינק קאַפע, האָט צום ערשטען מאָל איינגעפּעט זיך געטראָפען מיט דעם ווייטען מזרח. די ערשטע יאַפּאַנישע שליחים זענען געקומען אַהין, מיט צוויי הונדערט יאָהר צוריק, און דער וויצע־קעניג האָט זיי דאָרט אויפגענומען. שפּאַניע האָט דעמאָלט געהאַט אַ מעגליכקייט צו ווערען פאַר יאַפּאַן די אויפשליסערין פון די טויערען. אָבער שפּאַניע האָט געקאָנט בלויז פערכאַפּען מיט דעם שווערד, קאָלאָניזירען אפילו; אָבער די קונסט פון בורגערער דיפּלאָמאַטיע, פון לאַנגזאַמען אַריינדרינגען, האָט זי קיינמאָל נישט פערשטאַנען.

צופּיל „קאַבאַלעראָ“, צו־שטייף און צו „שפּאַניש“, צו־„עמאָציאָנאַל“, צו־ווייניג וועלט־מענש.

און אַ כאַראַקטעריסטישער אַנעקדאָט פון אַלט־קאַסטילישער שטייף־קייטליכקייט. טאַקע דאָ, וואו איך זיץ, איז דער „אַוועניוס מאַדעראָ“, אין דעם קלייגעם געסעל, נעבען דעם בריגעם ביים קאַפע סאַנבאָרן, האָט זיך אַמאָל, מיט דריי הונדערט יאָהר צוריק, געטראָפען אַזאַ מעשה: צוויי יונגע, שפּאַנישע קאַבאַלעראָס אין זייערע קאַרעטעס מיט ליבערעען און דינער פון פאָרנעם און הינטען, האָבען זיך בעגעגענט אין דעם געסעל. וואָגען צו וואָגען, און נישט אַהין, נישט אַהער. דאָס געסעל איז געווען צו־שמאָל פאַר ביידע; איינער האָט געמוזט אָפּטרעטען דעם וועג; אָבער ווער זאָל זיין דער ערשטער? טענה'ט איינער „דאָן“ מיט צעהן נעמען, אַז זיין יחוס איז עלטער; ענטפערט דער צווייטער „דאָן“, אַז ער האָט אין זיינע אָדערען בלוט פון דרייסיג דורות. אַזוי האָבען זיי גע'טענה'ט און גע'טענה'ט און זיך נישט געריהרט פון אָרט דריי טעג און דריי נעכט ביז דער וויצע־קעניג אַליין האָט זיך געמוזט אַריינמישען און מיט סאָלדאַטען צושיידט די פערעקשנ'טע „דאָנס“. זיי וואָלטען נאָך געשטאַנען דאָרט עד היום. און זיי שטעהען נאָך איצט, און גרויסען זיך מיט אַ לאַנג־פערגעסענעם, פערוויקטען יחוס.

אָפּגערוהט זיך, און אַוועקגעפאָהרען צו־גאַסט צו אַ בעקאַנטען, אין דעם נייעם, וואונדערשעהנעם, נאָך האַזיענדאַ — סטיל — געבויטען פּאַראַדע „היפּאָדראָמאָ“. אַרום עלף ביינאַכט, ביי דעם לבנה־שיין, אַ שפּאַציר איבער דעם היפּאָדראָמאָ. צו זיך אין האָטעל. די פּאַלמען גלאַנצען אין זילבער, ציפּרעסען שאָקלען זיך, פון די בערג טראָגט זיך אַ קילער ווינט. מיר געהען, איך און דער פּראָפעסאָר פון דעם מוזעאום, און רעדען וועגען ווייטע, ווייטע זאַכען: היידעלבערג, פילאָזאָפיע, איראָפּע. אויף אַ ווייל פערגעסען אין דער מעקסיקאַנער ווירקליכקייט.

„איהר ווייסט, עס איז פאַראַן אַזאַ לעגענדע אין מעקסיקאָ: יעדע נאַכט קומט אַרויס פון די בערג אַ פרוי אין ווייס — ווייס די קליידער, ווייס דער שלייער אויף איהר פּנים. עס איז די מוטער פון מעקסיקאָ, די געטין טאָנאַנצין. זי געהט איבער די גאַסען פון מעקסיקאָ און קלאָגט: „ווי לאַנג נאָך וועט געדויערן דער בראָך פון מיינע קינדער?“ „וועה צו מיין פאָלק, וואָס איז חרוב געוואָרען!“ אַזוי קלאָגט זי זינט קאָרטעס האָט צובראָכען די מאַכט פון אַנאַהואַק, די הערשאַפט פון די אַצטעקען. און ווען זי קומט צו דער „פּלאַסאַ מאַיאָר“, דאָרט וואו עס איז אַמאָל געווען אַ טייך מיט טשערעטען, פערשווינדט זי ווי אין אַ נעפּעל. און עס דערהער'ט זיך אַ יללה ביינאַכט, צלמ'ען זיך די אַלטע מעקסיקאַנערינס און שעפּטשען: „די ליאָראָנאַ“.

„אַ מוטער — רחל מאַמענו! איהר ווייסט, עס איז עפּעס דאָ אַ מערקווירדיגע ענליכקייט צווישען דעם גורל פון די צוויי פעלקער, דעם מעקסיקאַנישען און דעם יודישען“.

דאָס לעבען פון קאַרליקעס

פון נ. גרינבלאַט

(4

קאַרליקעס גרויסע מענשען

נישט אַלע קאַרליקעס לעבען אויס זייערע יאָהרען אין צירקען, אָדער דינען אלס שפּילצייג פאַר דער מאָדע דער וואַקסענער מענשהייט. פאַראַן קאַרליקעס, וואָס האָבען געשפּילט וויכטיגע און ערנסטע ראָלען אין לעבען פון זייער לאַנד.

ענגלאַנד האָט געהאַט אַ גרויסען מאָלער, וואָס איז געווען די הויך נישט מעהר ווי דריי פוס און צעהן אינטשעס. זיין נאָמען איז געווען ריטשאַרד גיבסאָן, און ער האָט געמאָלען אויף קליין, מיניאַטורען. זיינע קונסטווערק געהערען אין דער זעלבער רייהע מיט די פון די גרעסטע קינסטלער ווי ראַפאַעל, וואַן דייק, פראַנק האַלס.

ער האָט באַלאַנגט צו דער ענגלישער קעניגין, הענריעטאַ מאַריאַ, די פרוי פון טשאַרלס דעם ערשטען, דער איינציגער קעניג, וואָס איז הינגעריכטעט געוואָרען אין ענגלאַנד, און טאַקע די גופא, אָט די הענריעטאַ מאַריאַ, האָט איהם געטריבען צו נעמען אַזוינע שריט, וואָס האָבען געפיהרט צו זיין סוף.

זי איז געווען די טאָכטער פון פראַנצויזישען קעניג און אַ קאַטאָליקע. מען האָט איהר חתונה געמאַכט פאַר טשאַרלס'ען, ווען זי איז אַלט געווען נישט מעהר ווי פערצעהן יאָהר, און איינס פון די בעדינגונגען פון שידוך איז געווען, אַז טשאַרלס זאָל בעפרייען די אַרעסטירטע קאַטאָליקען. ענגלאַנד האָט דעמאָלט געהאַלטען אין אַ ביטערען קאַמף צווישען די קאַטאָליקען און פּראָטעסטאַנטען. דאָס איז געווען אין אַנהויב פון זיבעצעהנטען יאָהרהונדערט.

ווייל הענריעטאַ מאַריאַ איז געווען אַזוי יונג, ווען זי איז געוואָרען אַ קעניגין, האָט זי זעהר ליב געהאַט שפּילערייען און האָט זיך בעטייליגט אין אַלע פערוויילונגען פון הויף. דער מאָלער, ריטשאַרד גיבסאָן, איז געווען אַ טייל פון איהרע שפּילערייען. און איינמאָל האָט זיך איהר פערוואָלט האָבען אַ גוטען שפּאַס און חתונה מאַכען איהר קאַרליקעל פאַר נאָך אַ קאַרליקעל, האָט זי געלאָזט זוכען אַ קאַרליק פרוי, וואָס זאָל זיין פּונקט די גרויס און האָבען די זעלבע וואָג וואָס ריטשאַרד גיבסאָן. אַזאַ קאַרליקעל האָט זיך אָפּגעזוכט. איהר נאָמען איז געווען דזשיין שעפּערד.

הענריעטאַ מאַריאַ האָט איצט געהאַט דעם ריכטיגען שפּיל: זי האָט פאַר זיי ביידע אַראַנזשירט אַ קעניגליכע חתונה, און דער גאַנצער הויף האָט זיך זעהר שטאַרק אַמוזירט. אָבער פאַר ריטשאַרד גיבסאָן איז עס געווען אַן ערנסטע זאַך. און גראַדע האָט זיך זיין היי־ראַט גוט אויסגעלאָזט. די צוויי קאַרליקעס האָבען געלעבט גליקליך און האָבען געהאַט ניין קינדער, אַלע פון נאָרמאַלען וואוקס.

אַן אַנדער קאַרליק האָט געשפּילט נאָך אַ וויכטיגערע ראָלע אין פראַנצויזישען הויף אין דער צייט פון דער רעוואָלוציע. ער האָט געהייסען „דער קליינער מ. רישבור“. ער האָט באַלאַנגט צו דער הערצאָגין פון אָרלעאַן, די מוטער פון לואי פיליפּ. ווען די פראַנצויזישע רעוואָלוציע האָט אויסגעבראָכען איז ער געווען שוין איין און צוואַנציג יאָהר און זעהר שטאָלץ מיט זיין טיטעל „ווייך־מאַסטער“. [illegible] די לאַגע אין פאַריז איז געוואָרען זעהר ערנסט זענען אַלע פון דער קעניגליכער פאַמיליע פון אָרלעאַן געווען אויסער פאַריז און זיי האָבען בשום אופן נישט געקאָנט בעקומען קיין נייעס, וואו עס האַלט מיט דער רעוואָלוציע אין דער הויפּטשטאָט. איז מען געפאַלען אויף אַ שכל:

מען האָט גענומען דעם קאַרליקעל און איהם אָנגעטאָן ווי א קינד. אַ גרויסע דיקע פרוי פון הויף האָט זיך אָנגעטאָן פאַר אַ פּויערטע און זי האָט אַריינגעשפּאַצירט מיט איהם אויף די הענד קיין פאַריז. די רעוואָלוציאָנערע וואַך האָט איהר דורכגעלאָזט און נאָך אַ קניפּ געטאָן אין בעקעל איהר שעהן קינד.

אַ טראַגישע געשיכטע פון אַ קאַרליק, וואָס האָט געוואָלט זיין אַ העלד, קומט פון איטאַליע. בעת גאַריבאַלדי האָט אָנגעהויבען זיין קאַמף פאַר דער בעפרייאונג און פעראייניגונג פון איטאַליע, איז געקומען אַ קאַרליקעל און זיך געוואָלט אָנשליסען אין דער רעוואָלוציאָנערער אַרמעי. די מיליטערישע רעקרוט־בעאַמטע האָבען איהם אויסגעלאַכט. איז ער אַוועק צו גאַריבאַלדי'ן אַליין. גאַריבאַלדי האָט געלויבט זיין פּאַטריאָטיזם, אָבער ער האָט איהם אויך נישט צוגענומען.

נאָך איינער פון די שלאַכטען איז דער קאַרליקעל צוגעקומען צו גאַריבאַלדי'ן און געזאָגט: זעהסט, איך בין פאָרט אַריין אין דער אַרמעי און האָב געקעמפט. אָט האָב איך אַ וואונד אין פלייצע. גאַריבאַלדי האָט איהם געענטפערט, אַז ער האָט נישט ליב סאָלדאַטען, וואָס ווערען פערוואונדעט אין פלייצע — דאָס הייסט, אַז זיי ווערען פערוואונדעט בעת זיי האַלטען אין אַנטלויפען.

דער קאַרליקעל איז אַוועק אַ פערשעמטער. אָבער אין עטליכע טעג אַרום איז ער ווידער געקומען פאַר גאַריבאַלדי'ן און איהם געוויזען: „זעהסט, איצט האָב איך אַ וואונד פון פאָרענט, איבער'ן האַרצען“, — און ער איז אַוועקגעפאַלען אַ טויטער.

איין קאַרליק איז געווען אין דער געשיכטע, וואָס האָט געטראָגען דעם טיטעל „סער“. דער ענגלישער קעניג, טשאַרלס דער ערשטער, האָט איהם געגעבען דעם טיטעל אין שפּאַס, אָבער ער האָט איהם געטראָגען מיט נישט ווייניגער ווירדע ווי אַנדערע באַפעללייט.

געהייסען האָט דער קאַרליק סער דזשעפרי האַדסאָן און ער איז אין יונגערהייט געווען אומגלויבליך קליין. אַז זיין אייגענע מוטער האָט איהם פאָרגעבראַכט פאַר דעם קעניג האָט ער איהם אַרויסגעטראָגען אויף אַ טאַץ, און ביז דרייסיג יאָהר איז ער געווען נישט מעהר ווי אַנדערהאַלבען פוס די גרויס. נאָך דרייסיג יאָהר האָט ער אָנגעהויבען וואַקסען. ער אַליין פלעגט זאָגען, אַז ווי וואַקסען איז געקומען פון דעם, וואָס ער איז געזעסען אין געפענגעניש און האָט זיך זעהר פיל אָנגעליטען.

אַמאָל האָט איהם די ענגלישע קעניגין מיטגענומען אויף איהר'ס אַ רייזע קיין פראַנקרייך. אויפ'ן וועג האָט איהם איינער פון די באַפעללייט, לאָרד קראָפטס, בעליידיגט, ווי דעם קאַרליק האָט זיך געדוכט, אַז דער לאָרד האָט איהם בעליידיגט, האָט ער אַרויסגערופען דעם לאָרד קראָפטס אויף אַ דועל.

לאָרד קראָפטס האָט עס אָנגענומען פאַר אַ שפּאַס צו דועלירען זיך מיט'ן קאַרליק, כאָטש ער הייסט שוין „סער“. איז ער געקומען צום דועל מיט אַ ביקס, וואָס שיסט מיט וואַסער, פון די ביקסלעך, מיט וועלכע קינדער שפּילען זיך. דאָס האָט ערשט בעליידיגט דעם קאַרליק, און ער איז בעשטאַנען אויף אַן אמת'ן דועל.

דער לאָרד קראָפטס האָט זיך נישט געקאָנט אַרויסמאַכען, אָבער אויסצוגלייכען ווי עס איז דעם אונטערשייד אין זייער וואוקס און צו ווייזען וואָס פאַר אַ ספּאָרט ער איז, האָט ער פאָרגעשלאָגען, אַז ער וועט שטעהן אויף דער ערד און דער קאַרליק זאָל זיצען אויף אַ פערד און אַזוי זאָלען זיי דועלירען.

אַזוי איז עס געווען, און דער קאַרליק האָט דערשאָסען דעם לאָרד אויף טויט.

(ווייטער — מאָרגען).

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 31-טען יולי 1934

6,30 געזאנג, 6.35 גראמאפאן, 6,38 גימנאסטיק, 6,53 גראמאפאן, 7,05 פריהמארגען-צייטונג, 7,10 גראמאפאן, 7.20 הויזווירטשאפט, 7,25 פערשידענעס. 7.35 טאג-פראגראם, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 וועטער, 12,05 פרעסע, 12,10 לייכטע מוזיק, 1,00 מיטאג-צייטונג, 1,05 אוידיציע פאר קינדער, 1,20 גראמאפאן, 1,55 פון ארבייטס-מארק, 2,00 עקספארט, 2,05 האנדעלס-קאמוניקאטען, 4,00 גראמאפאן, 5,03 פאסט-קעסטעל, 5,15 סאליסטען-קאנצערט, 6,00 רעפעראט, 6,15 קלאקלאוויר-רעסיטאל, 6,45 פאסט-קעסטעל, 7,00 פערשידענעס, 7,10 פראגראם אויף מארגען, 7,15 גראמאפאן, 7,50 ספארט, 8,00 גייסטרייכע געדאנקען, 8,02 רעציטאציעס, 8,12 לייכטע מוזיק, 8,50 אווענד-צייטונג, 9,02 גראמאפאן, 9,12 קאנצערט, 10,00 פארלעזונג, 10,15 טאנץ-מוזיק, 11,00 וועטער.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	— — —	85.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע		—	45.80
4 „	דאלארובקא	—	53.00
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)		67.88
5 „	ווארשאווער פ.-ב. 1934		57.63
5 „	לאדזער	„ „	50.25
ענגלישער פונט	—	— —	26.68
דאלאר אפיצ.	5.29	נישט אפיצ. —	5.25
גאלד-דאלאר —	—	— —	8.91
גאלד-רובל —	—	— —	4.60
דייטשער מארק —	—	—	1.96

געהיימנישפולער אנפאל
נעבען דעם רעווי-טעאטער „גאנג"

(2) נעכטען 1 ביינאכט זענען פון רעווי-טעאטער „גאנג" (אין גארטענדעל אויף שרודמיעסקא 17) ארויס דער בעקאנטער רעווי-אקטיאר באלטשיא קאמינסקי און זיין קוזין, דער 32-יעהריגער סטעפאן קאמינסקי (גדאנסקא 66).

בלוצים איז ווי פון אונטער דער ערד אויסגעוואקסען עפיס א פערשוין מיט א מעסער אין האנד און איז אכזריות'דיג בעפאלען סטעפאן קאמינסקי'ן.

קאמינסקי האט בעקומען א פאר טיפע מעסער-שטעך אין דער ברוסט און אין די הענד, און איז, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, אנידערגעפאלען א פערחלשטער.

דער באנדיט איז מאמענטאל ענטלאפען.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט דעם שווער-פערוואונדעטען קאמינסקי'ן אפגעפיהרט אין קריין-שפיטאל.

עס ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.

פערבלאנדזשעט אנ'עלטערע פרוי

שבת איז ארויס פון שטוב און מעהר נישט צוריקגעקומען אנ'עלטערע פרוי. סימנים: נידריגער וואוקס, אנגעטון אין א בלויען סוועטער, א שירץ און גומי-לאטשען. ווער עס ווייסט וועגען דער פערשוואונדענער, ווערט געבעטען מיטצוטיילען צו וואלמאן, שענקעוויטשא 2.

דינה האלפערן און סעם בראנעצקי אין פילהארמאניע

קירצליך קומען אויף גאסטראלען אין פילהארמאניע דאס בעקאנטע ארטיסטען-פאר דינה האלפערן און סעם בראנעצקי אין א גאנץ נייעם רעפערטואר.

א שטרייק איז דער פירמע „פאוו"

(2) אין דער הענטשקעס-אפטיילונג פון דער פירמע „פאוו" (פעטריקאווער 167) איז אויסגעבראכען אנ'עקאנאמישער שטרייק.

די ארבייטער אין דער צאהל פון 70 פערזאן, פאדערען געהעכערט 15 פראצענט פון זייערע לוינען, און די פירמע איז מסכים צו געבען בלויז 5 פראצענט.

די נעכטיגע קאנפערענץ וועגען דעם צנין אינ'ם ארבייטס-אינספעקטאריאט האט צו קיין רעזולטאט נישט געבראכט.

וואגענס צו זאמלען מלבושים און סחורות פאר די פערפלייצונגס-געליטענע

וועלען זיך בעווייזען אין לאדז

נעכטען האט זיך קאנסטיטואירט די מאטעריאלען-סעקציע ביים שטאטישען קאמיטעט צו העלפען די געליטענע פון דער פערפלייצונג. אלס פארזיצער איז אויסגעוועהלט געווארן דעפ. וואלטשינסקי, וויצע-פארזיצער גלח נאוויצקי, סעקרעטאר איז רעדאקטאר מילקער.

דער קאמיטעט ווענדעט זיך אויף דעם וועג צו דער לאדזער בעפעלקערונג מיט דער ביטע, זי זאל ארויסהעלפען די אומגליקליכע מיט אלעם מעגליכען אין סחורות, מלבושים, וועש, שיכווארג און שפייז-ארטיקלען. ספעציעל איז דער אפעל געווענדעט צו די אינדוסטריעלער און סוחרים, זיי זאלען זייערע שפענדען אריינטראגען אין דעם מאטעריאלען-לאגער אויף אנדראזשא 76, חוץ מזה וועלען אין שטאט זיך בעווייזען וואגענס, וואס וועלען צווישען דער בעפעלקערונג זאמלען מלבושים, סחורה א. א. וו.

Dr. med.
B. Robinzon
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעהמט אן פון 2.30 ביז 3.30 נאכמיטאג און ביז 10 פריה אין פאדעמביע — Wiila Miller

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג,
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד.

היינט פרעזענטירען מיר! די גרויסע פילם-פאעמע, געווידמעט די העלדען פון די ים-טיפענישען. רעזשי: JACK CONVAY א. נ.

„A. L. 14, איז דערטרונקען געווארען"

עפאפיי פון ליבע, גיגאנטישע קאמפען און פון העלדישע אפפערונג פון מענשען מיט אנ'אייזערנעם ווילען און שטאהלענע נערווען!
אין די הויפט-ראלען: MAGDA EWANS, ROBERT MONTGOMERRY, WALTER HUSTON
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P.A.T. ווי אויך די נייעסטע געשעהענישען פון דער וועלט פון „Fox" אקטואליטעטען.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער-שוועכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Poradnia WENEROLOGICZNA
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
איז געווארען איבערטראגען אויף זשעלאזנא 2
(פיעטריקאווער 47)
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד, זונטאג און הגאות פון 9—2 מיטאג.
א וויזיט 3 זל.
פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ.
נעמט אן א פרוי-דאקטאר.

Dr. Feldman
אקושער-גינעקאלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
קילינסקיעגא 113
(באגוראט 41) טעל. 155-77.

Dr. med.
Ign. MARGOLIS
OKULISTA
פערדייזט. פון 1-טען אויגוסט ווערט דער קאבינעט איבערגעטראגען אויף פיעטריקאווער 113, טעל. 165-17
עמפפאנגס-שעהן פון 1—2 און פון 5—7 אוו.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

KSIĘGOWOŚCI Tanim kosztem bo na godziny. Zakładam i prowadzę przepisowo obowiązującą od pierwszego lipca księgowość. Załatwiam również na godziny korespondencję handlową polsko - niemiecko - angielską. Pierwszorzędne referencje na żądanie. Zgłoszenia sub „Sekretarz" do administracji.

רעוואלוציע !!! דער רענאמירטער פריזיער-אנשטאלט י. יאקובאוויטש, פיעטריקאווער 60 האט בעשלאסען אויפ'ן זומער-סעזאן צו פערקלענערן די פרייזען: ראזירען 20 גר., שערען 40 גר., דעם קאפ וואשען 30 גר., עלעקטרישער מאסאזש 20 גר., ערשטקלאסיגער מאניקור 70 גר. איילט אלע מאסענוויז צו יאקובאוויטשן.

אינפארמאציעס וועגען ארץ-ישראל Al. I Maja 44, m. 4 פון 10—1 און פון 4-7.

אינטעליגענטער זעלבסטשטענדיגער פאכמאן, גרויש 40 יאהר אלט, ווינשט א שידוך מיט א עלטערעס פריילין אדער געוועזענע פערהייראטע, וועלכע בעזיצט 1500—2000 זל. אדער איינגעפיהרטע פראצאוועניע מיט עפעס געלד. אפערטען אין אדמ. פאר „א בעקאנטער".

Zaginiony został weksel na Zł.31.50 z wystawienia R. Sztern, Łódź, Piłsudskiego 49, zlecenie Ajzenband. Weksel zostaje unieważniony.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע אבערלאק-נייהערין צו סוועטערס צו 3-פעדימדיגען אבערלאק. צו ערפאהרען בזשעזשינער 41, וואהנ. 10, גרונדסקי, פראנט, 1. שטאק.

עס ווערט געזוכט א זייגער-מאכער-געזעלען מיט א גוטען געהאלט. ס'קען זיין פון דער פראווינץ. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 82, אין יובעליר-געשעפט.

ראקאלען

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר 1 אדער ארענטליכע יונגעלייט איז אפצוגעבען. פאמארסקא 14, אין אפיצינע, 2 שט., וו. 12, לאסקי.

פערשידענעס

אכטונג, שטריקער! איך זוך ארויסצוגעבען ארבייט אויף א 10-ער סוועטער-מאשין ביי רימער, זאכאדניא 34, וו. 11, לינקער איינגאנג, פארטער.

איך זוך א שותף מיט א קאפיטאל צו אנ'איינגעפיהרטע מאנופאקטור-געשעפט אויף אנדראזשא 3. אפערטען אונטער „B".

צו פערקויפען א 8-ער מאשין. צו ערפאהרען ביי קרישטאל, נאר-לודקא (נייע גאס) 2, געוועלב נומ' 11.

Dr. med.
A. Gelbart
CHOROBY CHIRURGICZNE
Południowa 23 tel. 143-31
przyjmuje od 4-7 wiecz.

ס'ווערן געזוכט גירלסן צו א באלעט.

צו מעלדען זיך אין קאנצעלאריע פון יודישען טעאטער אין פילהארמאניע פון 10—2 און פון 4—6.

Dr. med. **ADAM BENDER**
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציאליטעט: הארץ-קראנקהייטען, בלוט-דרוק און סקלעראזע
צוריקגעקעהרט
האט זיך איבערגעצויגען אויף
אל. קאשטשושקי 29, טעל. 191-25
נעהמט אן פון 2. אויגוסט פון 5—7 אווענד.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dy J.Rapapor

ברוך-קראנקע !!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעדער דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעדער. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטע פערדרעהטע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעדער. הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעדער. בויך-באנדאזשען געגען ארפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

און מיין ארטאפעדער. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע מעטאדע, ארטאפעדער. הייל-גארטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-בחורים).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

דערמיט מאך איך עפענטליך בעקאנט, אז זעט יאהרען האב איך געליטען אויף א שווערע צוויזייטיגע בויך-קראנקהייט, וועלכע ס'האט מיר ערשט בעזייטיגט דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10. דער דערמאנטער בעריהמטער ספעציאליסט האט מיר פערלעגט א ספעציעלען פראנצויזישען פאטענטירטען גומי-באנדאזש. איך פיהל מיך זעהר גוט, כ'קען געהן און ארבייטען, פאר וועלכעס איך דריק איהם אויס מיין הארציגסטען דאנק און עמפפעהל דעם ספעציאליסט אנדערע רופטור-קראנקע.

(—) Raszkowski Adolf
Łódź, ul. Biskupa Bandurskiego 17
(dawniej Anna)

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.